

KOMISIJAS DELEĢĒTĀ REGULA (ES) Nr. 153/2013**(2012. gada 19. decembris),****ar ko papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 648/2012 attiecībā uz regulatīvajiem tehniskajiem standartiem par prasībām centrālajiem darījumu partneriem****(Dokuments attiecas uz EEZ)**

EIROPAS KOMISIJA,

standartiem vajadzētu būt stingrākiem nekā šajā regulā noteiktajiem standartiem, ja to uzskata par vajadzīgu riska pārvaldības nolūkos.

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Eiropas Centrālās bankas atzinumu ⁽¹⁾,

(4) Lai skaidri identificētu ierobežotu skaitu jēdzienu, kuri izriet no Regulas (ES) Nr. 648/2012, kā arī noteiktu tehniskos terminus, kas vajadzīgi šā tehniskā standarta izstrādei, būtu jādefinē vairāki termini.

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 4. jūlija Regulu (ES) Nr. 648/2012 par ārpusbiržas atvasinātajiem instrumentiem, centrālajiem darījumu partneriem un darījumu reģistriem ⁽²⁾ un jo īpaši tās 25. panta 8. punktu, 26. panta 9. punktu, 29. panta 4. punktu, 34. panta 3. punktu, 41. panta 5. punktu, 42. panta 5. punktu, 44. panta 2. punktu, 45. panta 5. punktu, 46. panta 3. punktu, 47. panta 8. punktu un 49. panta 4. punktu,

(5) Ir svarīgi nodrošināt, lai atzīti trešās valsts centrālie darījumu partneri neradītu šķēršļus pienācīgai Savienības tirgu darbībai. Tādēļ ir būtiski nodrošināt, lai atzīti centrālie darījumu partneri nevarētu piemērot mazāk stingras riska pārvaldības prasības salīdzinājumā ar Savienības standartiem, kā rezultāts varētu būt regulējuma arbitražā. Informācijai, kas jāsniedz EVTI saistībā ar trešās valsts centrālā darījumu partnera atzīšanu, vajadzētu dot EVTI iespēju novērtēt, vai attiecīgais centrālais darījumu partneris pilnībā atbilst prudenciālas uzraudzības prasībām, ko piemēro attiecīgajā trešā valstī. Turklāt Komisijas veiktajai līdzvērtības noteikšanai būtu jānodrošina, ka trešās valsts normatīvie akti ir līdzvērtīgi visiem Regulas (ES) Nr. 648/2012 IV sadaļas un šīs regulas noteikumiem.

tā kā:

(1) Šīs regulas noteikumi ir savstarpēji cieši saistīti, jo tie attiecas uz organizatoriskajām prasībām, tostarp par datu uzskaiti un darbības nepārtrauktību, un uz prudenciālas uzraudzības prasībām, tostarp saistībā ar maržām, saistību neizpildes fondu, likviditātes riska kontroli, secību saistību neizpildes gadījumā, nodrošinājumu, ieguldījumu politiku, modeļu pārskatīšanu, stresa testiem un atpakaļejošām pārbaudēm. Lai nodrošinātu saskaņotību starp šiem noteikumiem, kuriem vajadzētu stāties spēkā vienlaicīgi, un sekmētu to, ka personām, uz kurām attiecas šie pienākumi, ir iespējams to visaptverošs pārskats un viegla pieeja tiem, ir vēlams visus Regulas (ES) Nr. 648/2012 III un IV sadaļā paredzētos tehniskos standartus iekļaut vienā regulā.

(6) Lai nodrošinātu pienācīgu ieguldītāju aizsardzības līmeni trešo valstu centrālo darījumu partneru atzīšanā, Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestāde (EVTI) papildus obligātajai informācijai var pieprasīt vēl citu informāciju, lai varētu novērtēt, vai ir izpildīti Regulā (ES) Nr. 648/2012 paredzētie nosacījumi.

(2) Ņemot vērā finanšu tirgu globālo raksturu, šajā regulā būtu jāņem vērā Maksājumu un norēķinu sistēmu komitejas un Starptautiskās Vērtspapīru komisiju organizācijas izdotie finanšu tirgus infrastruktūru principi (CPSS-IOSCO principi), kas kalpo par globālu kritēriju regulatīvajās prasībās centrālajiem darījumu partneriem.

(7) Pastāvīga vērtēšana, vai trešās valsts centrālais darījumu partneris pilnībā atbilst prudenciālas uzraudzības prasībām, ir attiecīgās trešās valsts kompetentās iestādes pienākums. Informācijai, kas trešo valstu centrālajiem darījumu partneriem kā pieteikuma iesniedzējiem ir jāsniedz EVTI, nevajadzētu atkārtot trešās valsts kompetentās iestādes veikto novērtējumu, bet gan apliecināt, ka centrālajiem darījumu partneriem trešā valstī tiek piemērota efektīva uzraudzība un nodrošināta prasību izpilde, tādējādi garantējot augstu ieguldītāju aizsardzības līmeni.

(3) Lai nodrošinātu, ka centrālie darījumu partneri ir droši un stabili jebkādos tirgus apstākļos, ir svarīgi, lai tie pieņemtu piesardzīgas riska pārvaldības procedūras, kas pienācīgi aptvertu visus riskus, kam centrālie darījumu partneri ir vai var būt pakļauti. Šajā sakarā centrālo darījumu partneru faktiski piemērotajiem riska pārvaldības

(8) Lai EVTI varētu veikt pilnīgu novērtējumu, pieprasījuma iesniedzēja – trešās valsts centrālā darījumu partnera – sniegtā informācija būtu jāpapildina ar informāciju, kas vajadzīga, lai novērtētu, cik efektīva ir īstenotā uzraudzība, izpildes nodrošināšanas pilnvaras un trešās valsts kompetentās iestādes veiktās darbības. Šāda informācija būtu jāsniedz saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 648/2012 izveidotā sadarbības režīma ietvaros. Šādam sadarbības režīmam būtu jānodrošina, ka EVTI tiek laikus informēta

⁽¹⁾ Oficiālajā Vēstnesī vēl nav publicēts.⁽²⁾ OV L 201, 27.7.2012., 1. lpp.

par visiem uzraudzības vai izpildes nodrošināšanas pasākumiem pret centrālo darījumu partneri, kas iesniedzis pieprasījumu par atzīšanu, par jebkādam izmaiņām nosacījumos, ar kuriem attiecīgajam centrālajam darījumu partnerim piešķirta atļauja, un par jebkuru būtisku atjauninājumu sākotnējā informācijā, kuru centrālais darījumu partneris sniedzis saskaņā ar atzīšanas procedūru.

- (9) Regulas (ES) Nr. 648/2012 prasības attiecībā uz iekšējo riska ziņošanas kārtību ir jāprecizē sīkāk, lai ieviestu tādu riska pārvaldības sistēmu, kas aptver iekšējās riska pārvaldības procedūras struktūru, tiesības un pienākumus. Lai nodrošinātu, ka centrālais darījumu partneris darbojas stabila tiesiskā regulējuma ietvaros, pārvaldības sistēmā būtu jāņem vērā dažādi uzņēmējdarbības tiesību režīmi Eiropas Savienībā.
- (10) Lai nodrošinātu, ka centrālais darījumu partneris piemēro atbilstošas procedūras, tādējādi nodrošinot atbilstību šai regulai, Regulai (ES) Nr. 648/2012 un Komisijas Īstenošanas Regulai (ES) Nr. 1249/2012⁽¹⁾, būtu jāprecizē centrālā darījumu partnera atbilstības nodrošināšanas funkcijas uzdevumi un pienākumi.
- (11) Ir nepieciešams skaidri definēt valdes un augstākās vadības atbildību, kā arī precizēt minimālās prasības attiecībā uz valdes darbību, lai nodrošinātu, ka centrālā darījumu partnera organizatoriskā struktūra ļauj tam sniegt savus pakalpojumus un veikt savas darbības pastāvīgi un pienācīgā veidā. Ir jānosaka arī skaidra un precīza ziņojumu sniegšanas kārtība, lai nodrošinātu pārskatatbildību.
- (12) Lai nodrošinātu stabili un pārdomātu centrālā darījumu partnera pārvaldību, ir svarīgi, lai tā atalgojuma politika mazinātu stimulus uzņemties pārmērīgi riskantas darbības. Lai atalgojuma politika sniegtu vēlamus rezultātus, valdei tā būtu atbilstīgi jāuzrauga un jāpārskata un jāizveido īpaša komiteja, kas pienācīgi pārraudzītu atalgojuma politikas īstenošanu.
- (13) Lai nodrošinātu, ka centrālajam darījumu partnerim ir pietiekami cilvēkresursi visu saistību izpildei, ka tie ir atbildīgi par savu darbību izpildi un ka kompetentajām iestādēm ir kontaktpunkti to uzraudzītajos centrālajos darījumu partneros, centrālajiem darījumu partneriem vajadzētu būt vismaz galvenā risku pārvaldītāja amatam, galvenā atbilstības nodrošināšanas inspektora amatam un galvenā tehnoloģiju pārvaldītāja amatam.
- (14) Centrālajiem darījumu partneriem vajadzētu pienācīgi novērtēt un uzraudzīt to, cik lielā mērā dažādu struktūru valdes sastāvā esošiem valdes locekļiem ir interešu konflikti centrālā darījumu partnera grupas ietvaros vai ārpus tās. Valdes locekļus nevajadzētu kavēt būt dažādu struktūru valdes sastāvā, ja vien tas nerada interešu konfliktu.
- (15) Lai nodrošinātu efektīvu revīzijas funkciju, centrālajam darījumu partnerim vajadzētu noteikt tā iekšējo revidentu pienākumus un ziņošanas kārtību, nodrošinot, ka jautājumi tiek savlaicīgi iesniegti izskatīšanai valdē un kompetentajām iestādēm. Izveidojot un uzturot iekšējās revīzijas funkciju, vajadzētu skaidri definēt tās uzdevumus, neatkarību un objektivitāti, darbības jomu un atbildību, pilnvaras, pārskatatbildību un darbības standartus.
- (16) Lai attiecīgā kompetentā iestāde varētu efektīvi veikt savus pienākumus, tai būtu jānodrošina pieeja visai informācijai, kas vajadzīga, lai noteiktu, vai centrālais darījumu partneris atbilst atļaujas piešķiršanas nosacījumiem. Centrālajam darījumu partnerim šādu informāciju vajadzētu darīt pieejamu bez nepamatotas kavēšanās.
- (17) Centrālo darījumu partneru veiktajai datu uzskaitēi būtu jāļauj iegūt pilnīgu informāciju par centrālo darījumu partneru kredītriska darījumu apjomu ar tūrvērtes dalībniekiem un jādod iespēja uzraudzīt implicēto sistēmisko risku. Tai arī būtu jāļauj kompetentām iestādēm, EVTI un attiecīgajiem ECBS locekļiem adekvāti rekonstruēt tūrvērtes procesu, lai novērtētu atbilstību regulatīvajām prasībām, tostarp ziņošanas prasībām. Turklāt reģistrētie dati ir noderīgi arī centrālajiem darījumu partneriem, pildot normatīvās prasības un pienākumus pret tūrvērtes dalībniekiem, kā arī strīda gadījumos.
- (18) Dati, kurus centrālie darījumu partneri sniedz darījumu reģistriem, būtu jāreģistrē, lai sniegtu kompetentajām iestādēm iespēju pārbaudīt, vai centrālie darījumu partneri pilda ziņošanas pienākumu, kas noteikts Regulā (ES) Nr. 648/2012, un iespēju viegli piekļūt informācijai gadījumos, kad tā nav atrodamā darījumu reģistros.
- (19) Nosakot datu uzskaites prasības attiecībā uz tirdzniecību, būtu jāizmanto tāda pati koncepcija, kā nosakot ziņošanas pienākumu Regulas (ES) Nr. 648/2012 9. pantā, lai nodrošinātu centrālo darījumu partneru pienācīgu ziņojumu sniegšanu.
- (20) Lai nodrošinātu darbības nepārtrauktību traucējumu laikā, centrālā darījumu partnera rezerves datu apstrādes vietai vajadzētu atrasties pietiekami tālu un pietiekami ģeogrāfiski atšķirīgā vietā no galvenās vietas, lai to nevarētu ietekmēt tas pats negadījums, kas izraisījis galvenās datu apstrādes vietas nepieejamību. Būtu jāizstrādā scenāriji, lai analizētu krīzes notikumu ietekmi uz būtiskajiem pakalpojumiem, tostarp scenāriji, kuros paredzēta sistēmu nepieejamība dabas katastrofas rezultātā. Šīs analīzes būtu regulāri jāpārskata.
- (21) Centrālie darījumu partneri ir sistēmiski nozīmīgas finanšu tirgus infrastruktūras, un tiem būtu jāatjauno būtiskās funkcijas divu stundu laikā, ideālā gadījumā dublēšanas sistēmām būtu jāuzsāk datu apstrāde tūlīt pēc starpgadījuma. Centrālajiem darījumu partneriem būtu arī jānodrošina ļoti liela iespējamība, ka dati nepazudīs.

⁽¹⁾ OV L 352, 21.12.2012., 32. lpp.

- (22) Ir svarīgi, lai tūrvērtes dalībnieka saistību neizpilde neizraisītu ievērojamus zaudējumus citiem tirgus dalībniekiem. Tādēļ centrālajiem darījumu partneriem, izmantojot saistību nepildītāja iemaksātās maržas, ir jāspēj segt vismaz attiecīgu proporcionālo daļu no iespējamajiem zaudējumiem, kas centrālajam darījumu partnerim varētu rasties slēgšanas (*close out*) procesa laikā. Noteikumos attiecībā uz dažādām finanšu instrumentu kategorijām būtu jābūt noteiktai minimālajai procentuālajai daļai, kādai jābūt nosegtai ar maržām. Turklāt centrālajiem darījumu partneriem būtu jāievēro principi, saskaņā ar kuriem to maržu līmeņi tiek pienācīgi pielāgoti katra finanšu instrumenta vai vērtspapīru portfeļa, kam tie veic tūrvērti, īpašībām.
- (23) Centrālajiem darījumu partneriem nevajadzētu augstas konkurences apstākļu rezultātā samazināt savas maržas līdz tādām līmenim, kas apdraud to drošumu. Šā iemesla dēļ maržas aprēķināšanā būtu jāievēro īpašas prasības attiecībā uz tās galvenajiem komponentiem. Šajā ziņā maržas aprēķināšanā būtu jāņem vērā viss tirgus apstākļu spektrs, tostarp stress periodi.
- (24) Būtu jāievieš noteikumi, kuros noteikta atbilstīga procentuālā daļa un laikposmi likvidācijas periodam un vēsturiskā svārstīguma aprēķināšanai. Tomēr, lai nodrošinātu, ka centrālie darījumu partneri pienācīgi pārvalda risku, ar kuru tie saskaras, būtu vēlams nenorādīt konkrētu pieeju, kas centrālajam darījumu partnerim būtu jāpiemēro, aprēķinot vajadzīgās maržas no šiem parametriem. To pašu iemeslu dēļ centrālajiem darījumu partneriem nevajadzētu liegt piemērot dažādas uzticamas metodoloģiskās pieejas, lai noteiktu maržas finanšu instrumentu portfelim. Tiem būtu jāļauj izmantot metodes, kas balstītas uz korelācijām starp finanšu instrumenta vai finanšu instrumentu kopuma, kam tie veic tūrvērti, cenu risku, kā arī jebkuras citas piemērotas metodes, kas balstītas uz līdzvērtīgām statistiskajām atkarībām.
- (25) Lai noteiktu laika periodu, kurā centrālais darījumu partneris ir pakļauts tirgus riskam, kas saistīts ar saistību nepildītāja pozīcijas pārvaldību, centrālajam darījumu partnerim būtu jāņem vērā attiecīgās finanšu instrumentu vai vērtspapīru portfeļa, kam veic tūrvērti, īpašības, piemēram, to likviditātes līmenis un pozīcijas lielums vai tās koncentrācija. Centrālajiem darījumu partneriem būtu piesardzīgi jāizvērtē, cik ilgs laiks, sākot no pēdējās maržu iekasēšanas, ir vajadzīgs, lai pilnībā slēgtu saistību nepildītāja pozīciju, pozīcijas lielums un tās koncentrācija.
- (26) Lai novērstu finanšu nestabilitātes palielināšanos, centrālajiem darījumu partneriem vajadzētu, cik vien tas ir praktiski iespējams, pieņemt tālredzīgas maržas aprēķināšanas metodoloģijas, kas ierobežo prociklisku izmaiņu iespējamību maržas prasībās, vienlaikus nemazinot centrālā darījumu partnera izturētspēju.
- (27) Augstāks uzticamības intervāls attiecībā uz ārpusbiržas atvasinātajiem instrumentiem principā ir pamatots, jo šo produktu cenu informācija ir mazāk uzticama un par tiem ir pieejams mazāk vēsturisko datu riska pakļautības aplēsēm. Centrālie darījumu partneri varētu veikt tūrvērti ārpusbiržas atvasinātajiem instrumentiem, kurus neskar minētā parādība un kuriem ir tādas pašas riska iezīmes kā biržas sarakstā iekļautiem atvasinātajiem instrumentiem, un tiem būtu jāspēj veikt šo produktu tūrvērti konsekventā veidā neatkarīgi no darījuma vai līguma noslēgšanas metodes.
- (28) Atbilstīga definīcija ārkārtējiem, taču iespējamajiem tirgus apstākļiem ir būtiska sastāvdaļa centrālā darījumu partnera riska pārvaldībā. Lai centrālā darījumu partnera riska pārvaldības sistēma būtu vienmēr aktuāla, ārkārtējus, taču iespējamus tirgus apstākļus nevajadzētu uzskatīt par statistisku jēdzienu, bet drīzāk par apstākļiem, kas laika gaitā mainās un atšķiras dažādos tirgos. Viens un tas pats scenārijs, kas ir ārkārtējs, taču iespējams vienam centrālajam darījumu partnerim, var būt bez lielas nozīmes citam centrālajam darījumu partnerim. Centrālajam darījumu partnerim būtu jāizveido stabils iekšējās politikas regulējums tādu tirgu noteikšanai, kuros tam ir riska darījumi, un jāizmanto kopējs minimālo standartu kopums ārkārtēju, taču iespējamu tirgus apstākļu definīšanai katrā identificētajā tirgū. Tam būtu objektīvi jāapsver iespēja, ka saspringta situācija var rasties vienlaicīgi vairākos tirgos.
- (29) Lai nodrošinātu, ka tiek veikti pienācīgi un stabili pārvaldības pasākumi, centrālā darījumu partnera izmantotā sistēma ārkārtēju, taču iespējamu tirgus apstākļu identificēšanai būtu jāapspriež riska komitejā un tai būtu jāsaņem valdes apstiprinājums. Tā būtu jāpārskata vismaz reizi gadā, riska komitejai apspriežot rezultātus un tad darot tos zināmus valdei. Pārskatīšanai būtu jānodrošina, ka izmaiņas centrālā darījumu partnera riska darījumu apmērā un koncentrācijā, kā arī notikumi tirgū, kurā tas darbojas, tiek atspoguļoti ārkārtēju, taču iespējamu tirgus apstākļu definīcijā. Šī pārskatīšana tomēr nedrīkstētu aizstāt centrālā darījumu partnera pastāvīgu vērtējuma veikšanu par tā saistību neizpildes fonda atbilstību, ņemot vērā mainīgos tirgus apstākļus.
- (30) Lai nodrošinātu sava likviditātes riska efektīvu pārvaldību, centrālajiem darījumu partneriem būtu jāpiemēro prasība izveidot likviditātes riska pārvaldības sistēmu. Šai sistēmai būtu jābūt atkarīgai no tā saistību veida un jāattiecas uz instrumentiem, kas centrālajam darījumu partnerim ir pieejami, lai novērtētu likviditātes risku, ar ko tas saskaras, noteiktu iespējamās likviditātes problēmas un nodrošinātu likvido resursu pietiekamību.
- (31) Novērtējot likvido resursu pietiekamību, centrālajam darījumu partnerim būtu jāpiemēro prasība ņemt vērā tā turēto resursu apjomu un likviditāti, kā arī šo aktīvu iespējamo koncentrācijas risku. Ir svarīgi, lai centrālie darījumu partneri būtu spējīgi identificēt visu galveno veidu likviditātes koncentrāciju savos resursos un rezultātā centrālā darījumu partnera likviditātes resursi vajadzības gadījumā būtu pieejami nekavējoties. Centrālajiem darījumu partneriem būtu jāņem vērā arī papildu riski, kas rodas saistībā ar daudzpusējām attiecībām, savstarpējām atkarībām un koncentrācijām.

- (32) Tā kā likviditātes resursiem ir jābūt viegli pieejamiem, lai segtu tās pašas dienas darījumus vai pat diennakts darījumus, centrālais darījumu partneris var izmantot naudu kredīspējīgās komercbankās, piešķirtās kredītlīnijas, repo, ļoti viegli pārdodamu nodrošinājumu un ieguldījumus, kas ir viegli pieejami un pārvēršami naudā saskaņā ar iepriekš noliktiem un ļoti uzticamiem finansēšanas noteikumiem pat saspringtu tirgus apstākļu gadījumā. Par daļu no likvidiem finanšu resursiem saskaņā ar iepriekšēju vienošanos šāda nauda un nodrošinājums būtu jāuzskata tikai noteiktos apstākļos.
- (33) Lai nodrošinātu centrālajam darījumu partnerim vajadzīgo stimulu noteikt piesardzīgas prasības un uzturēt šo summu pienācīgā līmenī, vienlaikus izvairīties no regulējuma arbitrāžas, ir svarīgi ieviest vienotu metodoloģiju, kā aprēķināt un uzturēt konkrētu īpašu pašu resursu summu, kura centrālajam darījumu partnerim būtu jāsauglabā izmantošanai saistību neizpildes gadījumā. Ir svarīgi, lai tie resursi, kas paredzēti saistību neizpildes rezultātā radušos zaudējumu segšanai, tiktu uzturēti papildus prasītajam minimālajam kapitālam un tiem būtu skaidri atšķirīga funkcija no minimālā kapitāla, kas paredzēts citu risku segšanai, kuriem centrālais darījumu partneris varētu tikt pakļauts.
- (34) Ir svarīgi, lai centrālie darījumu partneri piemērotu vienotu metodoloģiju pašu resursu aprēķināšanai, kuri paredzēti izmantošanai saistību neizpildes gadījumā, – tādējādi centrālajiem darījumu partneriem tiktu nodrošināti līdzvērtīgi darbības nosacījumi. Ja metodoloģija nebūtu pietiekami skaidri noteikta, ļaujot centrālajiem darījumu partneriem rīkoties pēc saviem ieskatiem, tad rezultāti starp centrālajiem darījumu partneriem stipri atšķirtos, tādējādi veicinot regulatīvās arbitrāžas rašanos. Tāpēc ir svarīgi, lai metodoloģija neparedzētu centrālajiem darījumu partneriem rīcības brīvību. Šim nolūkam būtu lietderīgi piemērot vienkāršu procentu likmi, kas balstīta uz skaidri identificējamu lielumu, un skaidru metodoloģiju, lai nodrošinātu, ka centrālie darījumu partneri saskaņotā veidā aprēķina saistību neizpildes gadījumā izmantojamo pašu resursu lielumu.
- (35) Būtu jāparedz minimālo kritēriju kopums, lai nodrošinātu, ka pieņemams nodrošinājums ir ar augstu likviditāti un var tikt pārvērsts skaidrā naudā ātri un ar minimālu ietekmi uz cenu. Šiem kritērijiem vajadzētu attiekties uz nodrošinājuma emitentu, nodrošinājuma tirgus likviditāti un to, vai tā vērtība korelē ar tā dalībnieka kredīspēju, kurš sniedz nodrošinājumu, lai nosegtu iespējamo korelācijas risku. Centrālajam darījumu partnerim vajadzētu būt iespējai nepieciešamības gadījumā piemērot papildu kritērijus, lai sasniegtu vēlamu stabilitāti.
- (36) Centrālajiem darījumu partneriem būtu jāpieņem vienīgi ļoti likvids nodrošinājums, ar kuru saistīts minimāls kredītrisks un tirgus risks. Lai nodrošinātu, ka centrālā darījumu partnera turētais nodrošinājums saglabā augstu likviditāti jebkuros apstākļos, centrālajiem darījumu partneriem ir jāizveido pārredzama un paredzama politika un procedūras, lai vērtētu un pastāvīgi uzraudzītu to aktīvu likviditāti, kuri tiek pieņemti kā nodrošinājums, un piemērotu atbilstīgas vērtēšanas metodoloģijas. Tādēļ centrālajiem darījumu partneriem vajadzētu piemērot arī koncentrācijas ierobežojumus, kuru mērķis ir uzturēt pietiekamu nodrošinājuma dažādību, lai nodrošinātu, ka to iespējams īsā laikā pienācīgi likvidēt, nekādiem būtiskiem tirgus riskiem neietekmējot tā vērtību. Nosakot savu politiku par atbilstīgu nodrošinājumu un koncentrācijas ierobežojumiem, tiem būtu jāņem vērā šāda nodrošinājuma globālā pieejamība, ņemot vērā savas politikas iespējamo makroekonomisko ietekmi.
- (37) Lai izvairītos no korelācijas riska, tīrvērtes dalībniekiem principā nevajadzētu atļaut izmantot kā nodrošinājumu pašiem savus vērtspapīrus vai vērtspapīrus, ko emitējusi kāda struktūra tās pašas grupas ietvaros. Tomēr centrālajam darījumu partnerim vajadzētu būt iespējai atļaut tīrvērtes dalībniekiem kā nodrošinājumu sniegt segtās obligācijas, kuras neskartu emitenta maksātspēja. Pamatā esošajam nodrošinājumam tomēr vajadzētu būt pienācīgi nošķirtam no emitenta un atbilst minimālajiem kritērijiem, kuri izvirzīti pieņemamam nodrošinājumam. Tīrvērtes dalībniekam nevajadzētu emitēt finanšu instrumentus ar primāro mērķi, ka cits tīrvērtes dalībnieks tos izmantos kā nodrošinājumu.
- (38) Lai garantētu centrālo darījumu partneru drošumu, centrālajam darījumu partnerim komercbankas garantija būtu jāatzīst kā nodrošinājums tikai pēc garantijas emitenta un garantijas tiesiskā, līgumiskā un darbības pamata rūpīgas izvērtēšanas. Būtu jāizvairās no centrālo darījumu partneru nenodrošinātiem riska darījumiem ar komercbankām. Tādēļ komercbanku garantijas drīkst pieņemt tikai tad, ja tas notiek saskaņā ar stingriem nosacījumiem. Šie nosacījumi lielākoties ir spēkā tādos tirgos, kam raksturīga augsta komercbanku koncentrācija, kuras ir gatavas sniegt kredītu nefinanšu tīrvērtes dalībniekiem. Tāpēc šādos gadījumos būtu jāpieļauj augstāks koncentrācijas ierobežojums.
- (39) Lai ierobežotu savu tirgus risku, centrālajam darījumu partnerim būtu jāpieņem prasība novērtēt savu nodrošinājumu vismaz reizi dienā. Tam būtu jāpieņemo pārdomāti atskaitījumi, kas atspoguļo nodrošinājuma vērtības potenciālo pieaugumu laikposmā no pēdējās pārvērtēšanas līdz tam brīdim, kad nodrošinājumu var pamatoti uzskatīt par likvidētu saspringtos tirgus apstākļos. Nosakot nodrošinājuma līmeni, būtu jāņem vērā arī iespējamā pakļautība korelācijas riskam.
- (40) Atskaitījumu izmantošanai būtu jānodrošina centrālajam darījumu partnerim iespēja izvairīties no lielām un neparedzētām korekcijām prasītā nodrošinājuma summā, tādējādi pēc iespējas izvairīties no procikliskas ietekmes.
- (41) Lai izvairītos no iespējamās nelabvēlīgas ietekmes uz cenu gadījumā, ja nodrošinājums tiek īsā laikā likvidēts, centrālajam darījumu partnerim nevajadzētu koncentrēt nodrošinājumu uz ierobežotu skaitu emitentu vai ierobežotu skaitu aktīvu. Šā iemesla dēļ koncentrētas nodrošinājuma pozīcijas nevajadzētu uzskatīt par ļoti likvidām.

- (42) Likviditātes risks, kredītrisks un tirgus risks būtu jāizsver finanšu instrumentu portfeļa līmenī, kā arī atsevišķa finanšu instrumenta līmenī. Koncentrēts finanšu instrumentu portfelis var būtiskā mērā negatīvi ietekmēt nodrošinājuma vai finanšu instrumentu likviditāti, kuros centrālais darījumu partneris var ieguldīt savus finanšu resursus, jo pārdot lielas pozīcijas saspringtos tirgus apstākļos nav iespējams, nepazeminot tirgus cenu. Tā paša iemesla dēļ nodrošinājums, ko uztur centrālais darījumu partneris, būtu pastāvīgi jāuzrauga un jāvērtē, lai nodrošinātu, ka tas joprojām ir likvids.
- (43) Enerģijas atvasināto instrumentu tirgi ir īpaši spēcīgi savstarpēji saistīti ar tūlītējo preču darījuma līgumu tirgiem, un šajos atvasināto instrumentu tirgos lielu proporcionālo daļu veido nefinanšu tīrvērtes dalībnieki. Šajos tirgos būtisks skaits tirgus dalībnieku ir arī attiecīgās preces ražotāji. Pieeja pietiekamam nodrošinājumam, kas pilnībā segtu komercbanku garantijas, šiem nefinanšu tīrvērtes dalībniekiem varētu likt atbrīvoties no būtiskas savu esošo pozīciju daļas vai varētu kavēt tos turpināt veikt savu pozīciju tīrvērti kā centrālā darījumu partnera tiešiem tīrvērtes dalībniekiem. Šis process varētu radīt tirgus traucējumus enerģijas tirgos likviditātes un tirgus dalībnieku dažādības ziņā. Tāpēc tā piemērošanu vajadzētu atlikt saskaņā ar pārdomāti izstrādātu grafiku.
- (44) Lai nodrošinātu Regulā (ES) Nr. 648/2012 noteiktā regulējuma konsekventu piemērošanu, visām nozarēm piemērojamo noteikumu galīgajā formā būtu jāparedz līdzīgas prasības. Enerģētikas uzņēmumi patlaban darbojas saskaņā ar labi iedibinātu sistēmu, un tiem būs nepieciešams laiks, lai pielāgotos jaunajām prasībām, kas noteiktas, lai novērstu kaitīgu ietekmi uz reālo ekonomiku. Tādēļ šādu veidu tirgiem ir vēlams noteikt tādu piemērošanas datumu, kas ļautu veikt adekvātu pāreju no esošās tirgus prakses, pārmērīgi neietekmējot tirgus struktūru un likviditāti.
- (45) Centrālā darījumu partnera ieguldījumu politikā visaugstākā prioritāte būtu jāpiešķir kapitāla saglabāšanas principiem un likviditātes maksimizācijai. Ieguldījumu politikai būtu arī jānodrošina, ka nerodas interešu konflikti ar centrālā darījumu partnera komerciālajām interesēm.
- (46) Lai nodrošinātu konsekvenci starptautiskā mērogā, nosakot kritērijus, kādiem būtu jāatbilst finanšu instrumentiem, lai tos uzskatītu par centrālajam darījumu partnerim attaisnojamiem ieguldījumiem, būtu jāņem vērā 16. princips CPSS-IOSCO principos. Konkrēti, būtu jānosaka prasība, ka centrālajam darījumu partnerim jāpiemēro ierobežojoši standarti attiecībā uz finanšu instrumenta emitentu, iespēju nodot finanšu instrumentu un kredītrisku, tirgus risku, svārstīgumu un ārvalstu valūtas maiņas kursa risku, kas apdraud finanšu instrumentu. Centrālajam darījumu partnerim būtu jānodrošina, ka tas negatīvi neietekmē pasākumus, kas veikti, lai ierobežotu tā ieguldījumus apdraudošos riskus, pārmērīgi pakļaujot sevi riskam saistībā ar jebkādu atsevišķu finanšu instrumentu, finanšu instrumentu veidu, atsevišķu emitentu, emitentu veidu vai atsevišķu turētājbanku.
- (47) Izmantojot atvasinātos instrumentus, centrālais darījumu partneris pakļauj sevi papildu kredītriskam un tirgus riskam, un tāpēc ir nepieciešams noteikt ierobežojošu nosacījumu kopumu, ar kādiem centrālais darījumu partneris drīkst ieguldīt savus finanšu resursus atvasinātajos instrumentos. Ņemot vērā to, ka centrālā darījumu partnera mērķim vajadzētu būt neitrālai pozīcijai attiecībā uz tirgus risku, vienīgie riski, pret kuriem centrālajam darījumu partnerim būtu jānodrošinās, ir tie, kuri attiecas uz centrālā darījumu partnera pieņemto nodrošinājumu, vai riski, kas rodas tīrvērtes dalībnieka saistību neizpildes gadījumā. Riskus attiecībā uz nodrošinājumu, ko pieņem centrālais darījumu partneris, var pietiekamā mērā pārvaldīt ar atskaitījumu palīdzību, un tādēļ centrālajam darījumu partnerim nav nepieciešams izmantot atvasinātos instrumentus. Atvasinātie instrumenti centrālajam darījumu partnerim būtu jāizmanto vienīgi likviditātes riska pārvaldīšanai, kurš saistīts ar riska darījumiem dažādās valūtās, un saistības nepildījuša tīrvērtes dalībnieka finanšu instrumentu portfeļa nodrošināšanas nolūkā, un tikai tad, ja centrālā darījumu partnera saistību neizpildes pārvaldības procedūras paredz šādu izmantojumu.
- (48) Lai garantētu centrālo darījumu partneru drošumu, tiem vajadzētu atļaut uzturēt naudas līdzekļus nenodrošinātos noguldījumos tikai minimālos apmēros. Nodrošinot savus naudas līdzekļus, centrālajiem darījumu partneriem vajadzētu pastāvīgi nodrošināt, ka tie vienmēr ir pietiekami aizsargāti pret likviditātes risku.
- (49) Ir nepieciešams noteikt stingras prasības attiecībā uz stresa testiem un atpakaļejošām pārbaudēm, lai nodrošinātu to, ka centrālo darījumu partneru modeļi, to metodoloģija un likviditātes riska pārvaldības sistēma darbojas pienācīgi, ņemot vērā visus riskus, kādiem centrālais darījumu partneris ir pakļauts, tā, lai centrālā darījumu partnera rīcībā vienmēr būtu pietiekami resursi šo risku segšanai.
- (50) Lai nodrošinātu centrālajiem darījumu partneriem noteikto prasību konsekventu piemērošanu, ir jānosaka sīki izstrādāti noteikumi attiecībā uz veicamo pārbaūžu veidiem, tostarp gan attiecībā uz stresa testiem, gan atpakaļejošām pārbaudēm. Lai gādātu par plašu nodrošinājuma un atvasināto instrumentu līgumu klāstu, kuriem tīrvērtē var tikt veikta nākotnē, ņemtu vērā atšķirības centrālā darījumu partnera uzņēmējdarbības un riska pārvaldības pieejās, darītu iespējamu rīkoties atbilstoši turpmākajai attīstībai un jauniem riskiem un pieļautu pietiekamu elastīgumu, ir nepieciešama uz kritērijiem balstīta pieeja.
- (51) Apstiprinot centrālo darījumu partneru modeļus, to metodoloģiju un likviditātes riska pārvaldības sistēmu, ir svarīgi iesaistīt piemērotu neatkarīgu personu, lai būtu iespējams noteikt un veikt vajadzīgos korektīvos pasākumus pirms īstenošanas un izvairīties no interešu konfliktiem. Neatkarīgajai personai vajadzētu būt pietiekamā mērā nesaistītai ar centrālā darījumu partnera darbībām, izstrādājot, īstenojot un vēlāk piemērojot pārskatāmo modeļi vai politiku, un tai nedrīkstētu būt būtisks interešu konflikts. Šādiem nosacījumiem varētu atbilst vai nu iekšējā struktūra, kam ir atsevišķa ziņojumu sniegšanas kārtība, vai arī ārēja struktūra.

- (52) Dažādie centrālā darījumu partnera finanšu resursu aspekti, jo īpaši maržas segums, fonds saistību neizpildes gadījumiem un citi finanšu resursi, ir paredzēti dažādiem scenārijiem un mērķiem. Tāpēc ir nepieciešams noteikt īpašas prasības, lai ņemtu vērā šos mērķus un nodrošinātu konsekventu piemērošanu no visu centrālo darījumu partneru puses. Novērtējot nepieciešamo segumu, centrālajam darījumu partnerim nevajadzētu savstarpēji kompensēt jebkādas riska darījumus starp saistības neizpildījušiem tūrvērtes dalībniekiem, lai izvairītos no iespējamās šo riska darījumu ietekmes samazināšanas.
- (53) Dažādu veidu finanšu instrumentus, kuriem centrālais darījumu partneris var veikt tūrvērti, apdraud dažādi specifiski riski. Tāpēc centrālajam darījumu partnerim savos modeļos, metodoloģijā un likviditātes riska pārvaldības sistēmā vajadzētu piemērot prasību ņemt vērā visus riskus, kas saistīti ar tirgiem, kuriem tas nodrošina tūrvērtes pakalpojumus, lai nodrošinātu, ka tas ir pienācīgi novērtējis iespējamās nākotnes riska darījumus. Lai pienācīgi ņemtu vērā šos riskus, stresa testēšanas prasībās būtu jāiekļauj finanšu instrumentiem specifiski riski, kas saistīti ar dažādu veidu finanšu instrumentiem.
- (54) Lai centrālais darījumu partneris varētu nodrošināt, ka tā modelī sākotnējās maržas aprēķināšanai pienācīgi ņemti vērā tā iespējamie riska darījumi, papildus ikdienas atpakaļejošām maržas seguma pārbaudēm, kurās pārbauda pieprasītās maržas pietiekamību, tam vajadzētu veikt atpakaļejošas pārbaudes arī attiecībā uz modeļa parametriem un pieņēmumiem. Tas ir būtisks nosacījums, lai nodrošinātu, ka ar centrālo darījumu partneru modeļiem iespējams precīzi aprēķināt sākotnējo maržu.
- (55) Stingras prasības attiecībā uz maržas prasību jutīguma analīzi var iegūt lielāku nozīmi, ja tirgi ir nelikvidi vai svārstīgi, un tās vajadzētu izmantot, lai noteiktu būtisku modeļa parametru izmaiņu ietekmi. Jutīguma analīze ir efektīvs līdzeklis, lai atklātu slēptas nepilnības, ko nav iespējams atklāt atpakaļejošās pārbaudēs.
- (56) Ja stresa testi un atpakaļejošās pārbaudes netiek veiktas regulāri, tā rezultātā centrālā darījumu partnera finanšu un likvidie resursi var būt nepietiekami, lai segtu faktiskos riskus, kādiem tas ir pakļauts. Turklāt, ja tiks veiktas atbilstīgas pārbaudes, centrālā darījumu partnera modeļi, to metodoloģija un likviditātes riska pārvaldības sistēma spēs ātri piemēroties mainīgajiem tirgus apstākļiem un jauniem riskiem. Tāpēc centrālajiem darījumu partneriem būtu nekavējoties jāizmanto pārbaudžu rezultāti savu modeļu, metodoloģiju un likviditātes riska pārvaldības sistēmas pārskatīšanā.
- (57) Ekstremālu tirgus apstākļu modelēšana var palīdzēt centrālajam darījumu partnerim noteikt savu esošo modeļu, likviditātes riska pārvaldības sistēmas un finanšu un likvidāto resursu robežas. Tomēr, modelējot dažādus tirgus un produktus, centrālajam darījumu partnerim ir jāspriež pašam. Reversie stresa testi būtu jāuzskata par lietderīgu pārvaldības rīku, lai gan ne par galveno, lai noteiktu atbilstīgu finanšu resursu līmeni.
- (58) Ir būtiski iesaistīt tūrvērtes dalībniekus, klientus un citas būtiskas ieinteresētās personas centrālā darījumu partnera saistību neizpildes gadījumā piemērojamo procedūru testēšanā, izmantojot situāciju simulācijas, lai nodrošinātu, ka tām ir izpratne un operatīvas iespējas veiksmīgi piedalīties saistību neizpildes situācijas pārvaldībā. Situāciju simulācijām vajadzētu imitēt saistību neizpildes scenāriju, lai nodemonstrētu tūrvērtes dalībnieku, klientu un citu attiecīgo ieinteresēto personu uzdevumus un pienākumus. Turklāt ir svarīgi, lai centrālajam darījumu partnerim būtu atbilstoši mehānismi, ar kuru palīdzību tas varētu pārlicināties, vai ir vajadzīgi korektīvi pasākumi, un atklāt jebkādas neskaidrības noteikumos un procedūrās vai rīcības brīvību, ko tās pieļauj. Centrālā darījumu partnera saistību neizpildes pārvaldības procedūru testēšana ir īpaši svarīga tad, ja tā ir balstīta uz saistības pildījušo tūrvērtes dalībnieku vai trešo personu palīdzību slēgšanas (*close-out*) procesā un ja saistību neizpildes gadījumā piemērojamās procedūras vēl nekad nav tikušas pārbaudītas faktiskā saistību neizpildes gadījumā.
- (59) Šī regula balstās uz regulatīvu tehnisko standartu projektu, ko Komisijai iesniegusi Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestāde (EVTI).
- (60) Pirms iesniegt tehnisko standartu projektu, kas ir šīs regulas pamatā, EVTI attiecīgos gadījumos apspriedās ar Eiropas Banku iestādi (EBI), Eiropas Sistēmisko risku kolēģiju un Eiropas Centrālo banku sistēmas (ECBS) dalībniekiem. Saskaņā ar 10. pantu Eiropas Parlamenta un Padomes 2010. gada 24. novembra Regulā (ES) Nr. 1095/2010, ar ko izveido Eiropas Uzraudzības iestādi (Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestādi) ⁽¹⁾, EVTI rīkoja atklātas sabiedriskās apspriešanas par regulatīvo tehnisko standartu projektu, analizēja iespējamās saistītās izmaksas un ieguvumus un lūdza sniegt atzinumu Vērtspapīru un tirgu nozares ieinteresēto personu grupai, kas izveidota saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1095/2010 37. pantu,

IR PIENĒMUSI ŠO REGULU.

I NODAĻA

VISPĀRĪGA INFORMĀCIJA

1. pants

Definīcijas

Šajā regulā izmanto šādas definīcijas:

- 1) "bāzes risks" ir risks, ko rada nepilnīgi korelējoša dinamika starp diviem vai vairākiem aktīviem vai līgumiem, kuriem centrālais darījumu partneris veic tūrvērti;

⁽¹⁾ OV L 331, 15.12.2010., 84. lpp.

- 2) "ticamības intervāls" ir riska darījumu procentuālais apjoms katram finanšu instrumentam, kam veikta tīrvērtē, konkrētā atskaites (*lookback*) periodā, kas centrālajam darījumu partnerim ir jāsedz noteikta likvidācijas perioda laikā;
- 3) "ienākums no īpašumtiesībām" ir labums, kas izriet no tiesām īpašumtiesībām uz fizisku preci, un to ietekmē gan tirgus apstākļi, gan tādi faktori kā fiziskas uzglabāšanas izmaksas;
- 4) "maržas" ir maržas, kā minēts Regulas (ES) Nr. 648/2012 41. pantā. Tās var būt arī sākotnējās maržas un mainīgās maržas;
- 5) "sākotnējās maržas" ir maržas, ko centrālais darījumu partneris iekasē, lai segtu iespējamus turpmākos riska darījumus ar tīrvērtes dalībniekiem, kas veikusi maržu iemaksu, un – attiecīgā gadījumā – ar sadarbspējīgiem centrālajiem darījumu partneriem, intervālā starp pēdējo maržas iekasēšanu un pozīciju likvidāciju pēc kāda tīrvērtes dalībnieka saistību neizpildes vai sadarbspējīga centrālā darījumu partnera saistību neizpildes;
- 6) "mainīgās maržas" ir maržas, kas iekasētas vai izmaksātas, ņemot vērā esošos no faktiskajām tirgus cenas izmaiņām izrietošos riska darījumus;
- 7) "pēkšņas saistību neizpildes risks" ir risks, ka partneris vai emitents pēkšņi neizpildīs saistības, pirms tirgum būs bijis laiks ņemt vērā tā paaugstināto saistību neizpildes risku;
- 8) "likvidācijas periods" ir laikposms, ko izmanto, lai aprēķinātu maržas, kas saskaņā ar centrālā darījumu partnera novērtējumu ir vajadzīgas, lai pārvaldītu savu riska darījumu apjomu ar dalībnieku, kas nepilda saistības, un kura laikā centrālais darījumu partneris ir pakļauts tirgus riskam, kas saistīts ar saistību nepildītāja pozīciju pārvaldību;
- 9) "atskaites periods" (*lookback period*) ir laikposms vēsturiskā svārstīguma aprēķināšanai;
- 10) "testēšanas izņēmums" ir testa rezultāts, kas liecina par to, ka centrālā darījumu partnera modelis vai likviditātes riska pārvaldības sistēma nav nodrošinājusi paredzēto seguma līmeni;
- 11) "korelācijas risks" ir risks, kas izriet no riska darījumiem ar partneri vai emitentu, ja šā partnera sniegtais vai emitenta emitētais nodrošinājums cieši korelē ar tā kredītrisku.

II NODAĻA

TREŠO VALSTU CENTRĀLO DARĪJUMU PARTNERU ATZĪŠANA

(Regulas (ES) Nr. 648/2012 25. pants)

2. pants

Informācija, kas jāsniedz EVTI centrālā darījumu partnera atzīšanai

Trešā valstī reģistrēta centrālā darījumu partnera iesniegtajā pieteikumā par atzīšanu ir iekļauta vismaz šāda informācija:

- a) juridiskās personas pilns nosaukums;
- b) akcionāri vai dalībnieki, kuriem ir būtiska līdzdalība;
- c) to dalībvalstu saraksts, kurās tas plāno sniegt pakalpojumus;
- d) finanšu instrumentu kategorijas, kurām tiek veikta tīrvērtē;
- e) informācija, kas iekļaujama EVTI tīmekļa vietnē saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 648/2012 88. panta 1. punkta e) apakšpunktu;
- f) ziņas par tā finanšu resursiem, formu, to uzturēšanas metodēm un to nodrošināšanas pasākumiem, tostarp saistību neizpildes pārvaldības procedūram;
- g) ziņas par maržu un saistību neizpildes fonda aprēķināšanas metodoloģiju;
- h) saraksts ar atbilstīgiem nodrošinājumiem;
- i) vērtību, kurām centrālais darījumu partneris – pieteikuma iesniedzējs veicis tīrvērti, sadalījums (ja nepieciešams, potenciālais) pa tām Savienības dalībvalsts valūtām, kurās centrālais darījumu partneris veicis tīrvērti;
- j) gada laikā pirms pieteikuma iesniegšanas datuma veikto stresa testu un atpakaļejošu pārbažu rezultāti;
- k) tā noteikumi un iekšējās procedūras ar pierādījumiem par pilnīgu atbilstību attiecīgajā trešā valstī piemērojamajām prasībām;
- l) ziņas par jebkādu ārpalpojumu piesaisti;
- m) ziņas par nošķiršanas pasākumiem un attiecīgo juridisko stabilitāti un izpildāmību;

- n) ziņas par centrālā darījumu partnera pieejas prasībām un nosacījumiem attiecībā uz dalības apturēšanu un izbeigšanu;
- o) ziņas par jebkuru vienošanos par sadarbību, tostarp trešās valsts kompetentajai iestādei sniegtā informācija, lai tā varētu novērtēt vienošanos.

III NODAĻA

ORGANIZATORISKĀS PRASĪBAS

(Regulas (ES) Nr. 648/2012 26. pants)

3. pants

Pārvaldības sistēma

1. Būtiskākie komponenti centrālā darījumu partnera pārvaldības sistēmā, kas nosaka tā organizatorisko struktūru, kā arī skaidri noteiktu un labi dokumentētu politiku, procedūras un procesus, saskaņā ar kuriem darbojas valde un augstākā vadība, ir šādi:

- a) valdes un jebkādu valdes komiteju sastāvs, uzdevumi un pienākumi;
- b) vadības uzdevumi un pienākumi;
- c) augstākās vadības struktūra;
- d) ziņošanas kārtība starp augstāko vadību un valdi;
- e) valdes locekļu un augstākās vadības iecelšanas kārtība;
- f) riska pārvaldības, atbilstības un iekšējās kontroles funkciju izstrāde;
- g) procesi, lai nodrošinātu pārskatatbildību pret ieinteresētajām personām.

2. Centrālajam darījumu partnerim ir pietiekams personāls, lai izpildītu visas saistības, kuras izriet no šīs regulas un Regulas (ES) Nr. 648/2012. Centrālajam darījumu partnerim nav kopīga personāla ar citām grupas struktūrām, izņemot saskaņā ar vienošanos par ārpakalpojumiem atbilstīgi Regulas (ES) Nr. 648/2012 35. pantam.

3. Centrālais darījumu partneris nosaka atbildības sadalījumu, kas ir skaidri, konsekventi un labi dokumentēti. Centrālais darījumu partneris nodrošina, ka galvenā risku pārvaldītāja, galvenā atbilstības nodrošināšanas inspektora un galvenā tehnoloģiju

pārvaldītāja funkcijas veic dažādas personas – centrālā darījumu partnera darbinieki, kam piešķirta ekskluzīva kompetence veikt šīs funkcijas.

4. Centrālais darījumu partneris, kas ir daļa no grupas, ņem vērā iespējamo grupas ietekmi uz tā pārvaldības sistēmu, tostarp to, vai tas ir pietiekamā mērā neatkarīgs, lai izpildītu savus regulatīvos pienākumus kā atsevišķa juridiskā persona un vai tā neatkarību varētu apdraudēt grupas struktūra vai jebkurš valdes loceklis, kas ir arī tās pašas grupas citas struktūras valdes loceklis. Jo īpaši šāds centrālais darījumu partneris paredz īpašas procedūras interešu konfliktu novēršanai un pārvaldībai, tostarp attiecībā uz ārpakalpojumu izmantošanu.

5. Ja centrālais darījumu partneris uztur divu līmeņu valdes sistēmu, tad pārvaldes uzdevumus un pienākumus, kā noteikts šajā regulā un Regulā (ES) Nr. 648/2012, attiecīgi sadala uzraudzības padomei un valdei.

6. Riska pārvaldības politika, procedūras, sistēmas un pārbaudes ir daļa no saskaņotas un atbilstīgas regulējuma sistēmas, kuru regulāri pārskata un atjaunina.

4. pants

Riska pārvaldības un iekšējās kontroles mehānismi

1. Centrālajam darījumu partnerim ir stabila sistēma visu būtisko risku, kuriem tas ir pakļauts vai varētu tikt pakļauts, visaptverošai pārvaldībai. Centrālais darījumu partneris izveido dokumentētu politiku, procedūras un sistēmas, lai atklātu, novērtētu, uzraudzītu un pārvaldītu šādus riskus. Izveidojot riska pārvaldības politiku, procedūras un sistēmas, centrālais darījumu partneris strukturē tās tādā veidā, lai nodrošinātu, ka tūrvērtes dalībnieki pienācīgi pārvalda un mazina riskus, kurus tie rada centrālajam darījumu partnerim.

2. Centrālais darījumu partneris veic integrētu un visaptverošu pārskatu par visiem attiecīgajiem riskiem. Tie ietver riskus, kurus centrālajam darījumu partnerim rada tā tūrvērtes dalībnieki un – ciktāl praktiski iespējams – klienti, riskus, kurus tas rada tūrvērtes dalībniekiem un – ciktāl praktiski iespējams – klientiem, kā arī riskus, kurus centrālajam darījumu partnerim rada citas struktūras, piemēram (bet ne tikai), sadarbības partneri, vērtspapīru norēķinu un maksājumu sistēmas, norēķinu bankas, likviditātes nodrošinātāji, centrālie vērtspapīru depozitāriji, tirdzniecības vietas, ko apkalpo centrālais darījumu partneris, un citi būtiski svarīgu pakalpojumu sniedzēji, un riskus, kurus tas rada šādām struktūrām.

3. Centrālais darījumu partneris izstrādā atbilstīgus riska pārvaldības rīkus, lai spētu pārvaldīt visus būtiskos riskus un ziņot par tiem. Tas ietver sistēmas, tirgus vai citu savstarpēju atkarību noteikšanu un pārvaldību. Ja centrālais darījumu partneris sniedz ar tūrvērti saistītus pakalpojumus, kuru riska profils atšķiras no tā funkcijām un kas potenciāli varētu tam radīt vērā ņemamus papildu riskus, tad centrālais darījumu partneris pienācīgi pārvalda šos papildu riskus. Tas var nozīmēt arī centrālā darījumu partnera sniegto papildu pakalpojumu juridisku nošķiršanu no tā pamatfunkcijām.

4. Pārvaldības sistēma nodrošina to, ka centrālā darījumu partnera valde uzņemas galīgo atbildību un pārskatatbildību par centrālā darījumu partnera risku pārvaldību. Valde definē, nosaka un dokumentē atbilstīgu pieļaujamo riska līmeni un centrālā darījumu partnera spēju uzņemties risku. Valde un augstākā vadība nodrošina, ka centrālā darījumu partnera politika, procedūras un pārbaudes atbilst centrālā darījumu partnera pieļaujamajam riska līmenim un spējai uzņemties risku un nosaka to, kā centrālais darījumu partneris identificē riskus, ziņo par tiem, pārtrauga un pārvalda riskus.

5. Centrālais darījumu partneris izmanto stabilas informācijas un riska kontroles sistēmas, kas nodrošina centrālajam darījumu partnerim un – attiecīgā gadījumā – tā tīrvērtes dalībniekiem un, ja iespējams, klientiem iespējas savlaicīgi saņemt informāciju, un atbilstīgi piemēro riska pārvaldības politiku un procedūras. Šīs sistēmas nodrošina vismaz to, ka pakļautība kredītriskam un likviditātes riskam tiek pastāvīgi uzraudzīta centrālā darījumu partnera līmenī, kā arī tīrvērtes dalībnieku līmenī un, ciktāl praktiski iespējams, klientu līmenī.

6. Centrālais darījumu partneris nodrošina, ka riska pārvaldības funkcijai ir vajadzīgās pilnvaras, kompetence un pieeja visai būtiskajai informācijai un ka tā ir pietiekami neatkarīga no citām centrālā darījumu partnera funkcijām. Centrālā darījumu partnera galvenais risku pārvaldītājs īsteno riska pārvaldības sistēmu, tostarp valdes noteikto politiku un procedūras.

7. Centrālajam darījumu partnerim ir piemēroti iekšējās kontroles mehānismi, lai palīdzētu valdei uzraudzīt un novērtēt tā riska pārvaldības politikas, procedūru un sistēmu piemērotību un efektivitāti. Šādi mehānismi ietver stabilas administratīvās un grāmatvedības procedūras, stabilu atbilstības nodrošināšanas funkciju un neatkarīgu iekšējo revīziju un apstiprināšanas vai pārskatīšanas funkciju.

8. Centrālā darījumu partnera finanšu pārskatu sagatavo katru gadu, un tā revīziju veic obligātie revidenti vai revīzijas uzņēmumi Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2006/43/EK ⁽¹⁾ izpratnē.

5. pants

Atbilstības politika un procedūras

1. Centrālais darījumu partneris ievieš, īsteno un uztur atbilstīgu politiku un procedūras, kas paredzētas, lai atklātu jebkādu risku, ka centrālais darījumu partneris un tā darbinieki varētu nepildīt centrālā darījumu partnera saistības saskaņā ar šo regulu, Regulu (ES) Nr. 648/2012 un Īstenošanas regulu (ES) Nr. 1249/2012, kā arī saistītos riskus, un ievieš atbilstīgus pasākumus un procedūras, lai pēc iespējas mazinātu šādu risku un lai kompetentās iestādes varētu efektīvi īstenot savas pilnvaras atbilstīgi minētajām regulām.

⁽¹⁾ OV L 157, 9.6.2006., 87. lpp.

2. Centrālais darījumu partneris nodrošina, ka tā noteikumi, procedūras un līgumiskas vienošanās ir skaidras un visaptverošas un nodrošina atbilstību šai regulai, Regulai (ES) Nr. 648/2012 un Īstenošanas regulai (ES) Nr. 1249/2012, kā arī visām citām piemērojamajām normatīvajām un uzraudzības prasībām.

Centrālā darījumu partnera noteikumus, procedūras un līgumiskās vienošanās reģistrē rakstveidā vai izmantojot citu pastāvīgu informācijas nesēju. Šie noteikumi, procedūras un līgumiskās vienošanās un jebkādi pievienotie materiāli ir precīzi, aktuāli un viegli pieejami kompetentajai iestādei, tīrvērtes dalībniekiem un attiecīgā gadījumā arī klientiem.

Centrālais darījumu partneris nosaka un analizē to, cik stabili ir centrālā darījumu partnera noteikumi, procedūras un līgumiskās vienošanās. Ja nepieciešams, šīs analīzes veikšanai tiek lūgti neatkarīgi juridiskie atzinumi. Centrālajam darījumu partnerim ir spēkā procedūra, saskaņā ar kuru ierosina un īsteno izmaiņas tā noteikumos un procedūrās un pirms jebkādu būtisku izmaiņu īstenošanas apspriežas ar visiem attiecīgajiem tīrvērtes dalībniekiem un iesniedz ierosinātās izmaiņas kompetentajai iestādei.

3. Izstrādājot savus noteikumus, procedūras un līgumiskas vienošanās, centrālais darījumu partneris ņem vērā attiecīgos regulējuma principus un nozares standartus, un tirgus protokolus un skaidri norāda, ciktāl šīs prakses ir ņemtas vērā dokumentācijā, kas regulē centrālā darījumu partnera, tā tīrvērtes dalībnieku un citu attiecīgo trešo personu tiesības un pienākumus.

4. Centrālais darījumu partneris nosaka un analizē jautājumus saistībā ar iespējamo tiesību normu kolīziju un izstrādā noteikumus un procedūras, lai mazinātu šādā gadījumā radušos juridisko risku. Ja nepieciešams, centrālais darījumu partneris šīs analīzes veikšanai lūdz neatkarīgus juridiskos atzinumus.

Centrālā darījumu partnera noteikumos un procedūrās skaidri norāda tos tiesību aktus, kurus ir paredzēts piemērot katram centrālā darījumu partnera darbību un operāciju aspektam.

6. pants

Atbilstības nodrošināšanas funkcija

1. Centrālais darījumu partneris izveido un uztur pastāvīgu un efektīvu atbilstības nodrošināšanas funkciju, kura ir neatkarīga no citām centrālā darījumu partnera funkcijām. Tas nodrošina, ka atbilstības nodrošināšanas funkcijai ir vajadzīgās pilnvaras, resursi, kompetence un pieeja visai būtiskajai informācijai.

Savas atbilstības nodrošināšanas funkcijas izveidē centrālais darījumu partneris ņem vērā savas uzņēmējdarbības specifiku, apjomu un sarežģītību, kā arī šīs uzņēmējdarbības gaitā sniegto pakalpojumu un veikto darbību specifiku un klāstu.

2. Galvenajam atbilstības nodrošināšanas inspektoram ir vismaz šādi pienākumi:

- a) uzraudzīt un pastāvīgi izvērtēt atbilstību un efektivitāti pasākumiem, kas tiek veikti atbilstīgi 5. panta 4. punktam, un darbībām, kas veiktas, lai novērstu jebkādas nepilnības centrālā darījumu partnera saistību pildīšanā;
- b) administrēt atbilstības nodrošināšanas politiku un procedūras, ko izveidojusi augstākā vadība un valde;
- c) sniegt padomus un palīdzēt par centrālā darījumu partnera pakalpojumu un darbību veikšanu atbildīgajām personām nodrošināt centrālā darījumu partnera saistību izpildi atbilstīgi šai regulai, Regulai (ES) Nr. 648/2012 un Īstenošanas regulai (ES) Nr. 1249/2012 un attiecīgos gadījumos citām regulējošām prasībām;
- d) regulāri ziņot valdei par to, kā centrālais darījumu partneris un tā darbinieki nodrošina atbilstību šai regulai, Regulai (ES) Nr. 648/2012 un Īstenošanas regulai (ES) Nr. 1249/2012;
- e) izveidot procedūras, lai efektīvi novērstu nepilnības atbilstības nodrošināšanā;
- f) nodrošināt, lai personas, kas iesaistītas atbilstības nodrošināšanas funkcijas veikšanā, nebūtu iesaistītas to pakalpojumu un darbību izpildē, kuras tās uzrauga, un ka šādu personu interešu konflikti tiek pienācīgi atklāti un novērsti.

7. pants

Organizatoriskā struktūra un ziņošanas kārtības nodalīšana

1. Centrālais darījumu partneris nosaka valdes, augstākās vadības un jebkādu valdes komiteju sastāvu, uzdevumus un atbildību. Šī kārtība tiek skaidri noteikta un labi dokumentēta. Valde izveido vismaz revīzijas komiteju un atalgojuma komiteju. Saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 648/2012 28. pantu izveidotā riska komiteja ir valdes padomdevēja komiteja.

2. Valde uzņemas vismaz šādus pienākumus:

- a) noteikt centrālajam darījumu partnerim skaidrus mērķus un stratēģijas;
- b) efektīvi uzraudzīt augstāko vadību;
- c) izveidot piemērotu atalgojuma politiku;
- d) izveidot un pārraudzīt riska pārvaldības funkciju;
- e) pārraudzīt atbilstības nodrošināšanas funkciju un iekšējās kontroles funkciju;

f) pārraudzīt ārpalpojumu piesaisti;

g) pārraudzīt atbilstību visiem šīs regulas, Regulas (ES) Nr. 648/2012 un Īstenošanas regulas (ES) Nr. 1249/2012 noteikumiem un visām pārējām normatīvajām un uzraudzības prasībām;

h) nodrošināt pārskatbildību pret akcionāriem vai īpašniekiem un darbiniekiem, tīrvērtes dalībniekiem un to klientiem un citām attiecīgām ieinteresētajām personām.

3. Augstākajai vadībai ir vismaz šādi pienākumi:

- a) nodrošināt centrālā darījumu partnera darbību atbilstību tā mērķiem un stratēģijai, kā to noteikusi valde;
- b) izstrādāt un ieviest atbilstības nodrošināšanas un iekšējās kontroles procedūras, kas veicina centrālā darījumu partnera mērķu sasniegšanu;
- c) regulāri pārskatīt un testēt iekšējās kontroles procedūras;
- d) nodrošināt, lai pietiekami resursi būtu atvēlēti riska pārvaldībai un atbilstības nodrošināšanai;
- e) aktīvi iesaistīties riska kontroles procesā;
- f) nodrošināt, lai tiktu pienācīgi novērsti riski, kas apdraud centrālo darījumu partneri saistībā ar tā veiktajām tīrvērtes darbībām un ar tīrvērti saistītām darbībām.

4. Ja valde deleģē uzdevumus komitejām vai apakškomitejām, tā turpina apstiprināt tādus lēmumus, kuri var būtiski ietekmēt centrālā darījumu partnera riska profilu.

5. Kārtība, saskaņā ar kuru darbojas valde un augstākā vadība, ietver procedūras, lai atklātu, novērstu un pārvaldītu valdes un augstākās vadības locekļu iespējamus interešu konfliktus.

6. Centrālajam darījumu partnerim ir skaidra un tieša ziņojumu sniegšanas kārtība starp tā valdi un augstāko vadību, lai nodrošinātu, ka augstākā vadība ir pārskatbilde par savu darbību. Riska pārvaldības, atbilstības nodrošināšanas un iekšējās revīzijas darbību ziņošanas kārtība ir skaidra un nodalīta no ziņošanas kārtības, kas attiecas uz citām centrālā darījumu partnera darbībām. Riska direktors ziņo valdei vai nu tieši, vai ar riska komitejas priekšsēdētāja starpniecību. Galvenais atbilstības nodrošināšanas inspektors un iekšējās revīzijas funkcija ziņojumus sniedz tieši valdei.

8. pants

Atalgojuma politika

1. Atalgojuma komiteja izstrādā un pilnveido atalgojuma politiku, pārbauda tās īstenošanu, ko veic augstākā līmeņa vadība, un regulāri pārskata tās funkcionēšanu praksē. Pašu politiku dokumentē un pārskata vismaz reizi gadā.

2. Atalgojuma politika ir izstrādāta tā, lai atalgojuma līmenis un struktūra atbilstu piesardzīgai riska pārvaldībai. Politikā ņem vērā potenciālos riskus, kā arī esošos riskus un riska ietekmi. Izmaksu grafiki tiek sastādīti, ņemot vērā risku periodus. Jo īpaši mainīga atalgojuma gadījumā atalgojuma politikā pienācīgi ņem vērā iespējamās neatbilstības starp darbības rezultātiem un riska periodiem un nodrošina, ka maksājumi vajadzības gadījumā tiek atlikti. Kopējās atalgojuma summas mainīgās un nemainīgās daļas ir līdzsvarotas, un tajās ir ņemta vērā riska korekcija.

3. Atalgojuma politika nodrošina, ka riska pārvaldības, atbilstības nodrošināšanas un iekšējās revīzijas funkcijas veikšanā iesaistītie darbinieki tiek atalgoti tādā veidā, kas nav saistīts ar centrālā darījumu partnera uzņēmējdarbības rezultātiem. Atalgojuma līmenis ir atbilstošs, ņemot vērā atbildības līmeni, kā arī salīdzinot ar atalgojuma līmeni uzņēmējdarbības jomās.

4. Atalgojuma politikai ik gadu veic neatkarīgu revīziju. Šo revīziju rezultātus dara pieejamus kompetentajai iestādei.

9. pants

Informācijas tehnoloģiju sistēmas

1. Centrālais darījumu partneris izstrādā savu informācijas tehnoloģiju sistēmu koncepciju un nodrošina, ka tās ir uzticamas un drošas, kā arī spējīgas apstrādāt informāciju, kas nepieciešama centrālajam darījumu partnerim tā darbību un operāciju drošai un efektīvai veikšanai.

Informācijas tehnoloģiju arhitektūra ir labi dokumentēta. Sistēmas ir atbilstīgas centrālā darījumu partnera darbības vajadzībām un to apdraudošajiem riskiem, noturīgas, tostarp saspringtos tirgus apstākļos, un elastīgas, lai nepieciešamības gadījumā spētu apstrādāt papildu informāciju. Centrālais darījumu partneris nodrošina procedūras un jaudas plānošanu, kā arī pietiekamu rezerves jaudu, lai sistēma varētu apstrādāt visus atlikušos darījumus pirms dienas beigām būtisku darbības traucējumu apstākļos. Centrālais darījumu partneris nodrošina procedūras jaunu tehnoloģiju ieviešanai, tostarp skaidrus plānus iepriekšējās situācijas atjaunošanai.

2. Lai nodrošinātu augsta līmeņa drošību informācijas apstrādē un savienojamību ar saviem tīrvērtes dalībniekiem un klientiem, kā arī ar saviem pakalpojumu sniedzējiem, centrālā darījumu partnera informācijas tehnoloģiju sistēmas ir balstītas uz starptautiski atzītiem tehniskajiem standartiem un nozares

paraugpraksi. Pēc būtisku izmaiņu veikšanas un pēc būtiskiem darbības traucējumiem centrālais darījumu partneris pirms pirmās izmantošanas savām sistēmām veic stingru testēšanu, simulējot stresa apstākļus. Šo testu izstrādē un veikšanā vajadzības gadījumā iesaista tīrvērtes dalībniekus un klientus, sadarbspējīgus centrālos darījumu partnerus un citas ieinteresētās personas.

3. Centrālais darījumu partneris uztur stabilu informācijas drošības sistēmu, kas pienācīgi pārvalda tā informācijas drošības risku. Šī sistēma ietver atbilstīgus mehānismus, politiku un procedūras, lai aizsargātu informāciju no neatļautas izpaušanas, nodrošinātu datu precizitāti un integritāti un garantētu centrālā darījumu partnera pakalpojumu pieejamību.

4. Informācijas drošības sistēmā ietilpst vismaz šādi elementi:

- a) pārbaudes par piekļuvi sistēmai;
- b) pietiekama aizsardzība pret ielausanos sistēmā un datu ļaunprātīgu izmantošanu;
- c) īpašas ierīces, lai saglabātu datu autentiskumu un integritāti, tostarp kriptogrāfijas tehnika;
- d) uzticami tīkli un procedūras precīzas un tūlītējas datu pārraides nodrošināšanai bez būtiskiem traucējumiem;
- e) revīzijas informācijas uzskaites dati.

5. Informācijas tehnoloģiju sistēmas un informācijas drošības sistēmu pārskata vismaz reizi gadā. Tām veic neatkarīgus revīzijas novērtējumus. Šo novērtējumu rezultātus paziņo valdei un dara pieejamus kompetentajai iestādei.

10. pants

Informācijas atklāšana

1. Centrālais darījumu partneris bez maksas dara publiski pieejamu šādu informāciju:

- a) informāciju par savu pārvaldības sistēmu, tostarp:
  - i) savu organizatorisko struktūru, kā arī galvenajiem mērķiem un stratēģijām;
  - ii) atalgojuma politikas pamatelementiem;
  - iii) būtiskāko finanšu informāciju, tostarp tā jaunākos revīdētos finanšu pārskatus;
- b) informāciju par saviem noteikumiem, tostarp šādu informāciju:
  - i) saistību neizpildes pārvaldības procedūras, procedūras un papildinošus dokumentus;

- ii) būtisku informāciju par darbības nepārtrauktību;
- iii) informāciju par centrālā darījumu partnera riska pārvaldības sistēmām, metodēm un rezultātiem atbilstīgi XII nodaļai;
- iv) visu būtisku informāciju par to struktūru un darbībām, kā arī par tūrvērtes dalībnieku un klientu tiesībām un pienākumiem, kas vajadzīgi, lai tiem būtu iespējams skaidri noteikt un pilnībā izprast riskus un izmaksas, kas saistīti ar centrālā darījumu partnera pakalpojumu izmantošanu;
- v) centrālā darījumu partnera konkrētā brīža tūrvērtes pakalpojumus, tostarp sīku informāciju par katru pakalpojumu;
- vi) centrālā darījumu partnera riska pārvaldības sistēmas, metodes un rezultātus, tostarp informāciju par finanšu resursiem, ieguldījumu politiku, cenu datu avotiem un modeļiem, ko tas izmanto maržu aprēķināšanā;
- vii) tiesību aktus un noteikumus, kas reglamentē:
  - 1) pieeju centrālajam darījumu partnerim;
  - 2) līgumus, ko centrālais darījumu partneris noslēdzis ar tūrvērtes dalībniekiem un, ja iespējams, ar klientiem;
  - 3) līgumus, kurus centrālais darījumu partneris pieņem tūrvērtes veikšanai;
  - 4) jebkādas vienošanās par sadarbību;
  - 5) nodrošinājuma un saistību neizpildes fonda iemaksu izmantošanu, tostarp pozīciju un nodrošinājuma likvidāciju un to, cik lielā mērā nodrošinājums ir aizsargāts pret trešo pušu prasījumiem;
- c) informāciju par atbilstīgu nodrošinājumu un piemērojamiem atskaitījumiem;
- d) sarakstu ar visiem konkrētā brīža tūrvērtes dalībniekiem, tostarp tūrvērtes dalībniekiem piemērojamos kritērijus attiecībā uz dalības iegūšanu, apturēšanu un izbeigšanu.

Ja kompetentā iestāde piekrīt centrālajam darījumu partnerim, ka jebkāda šā punkta b) vai c) apakšpunktā minētā informācija var apdraudēt komercnoslēpumu vai centrālā darījumu partnera drošumu un stabilitāti, centrālais darījumu partneris var nolemt atklāt šo informāciju tādā veidā, kas novērš vai mazina šos riskus, vai arī neizpaust šo informāciju.

2. Centrālais darījumu partneris bez maksas atklāj sabiedrībai informāciju par visām būtiskajām izmaiņām tā pārvaldības

sistēmā, mērķos, stratēģijās un galvenajos politikas virzienos, kā arī tā piemērojamos noteikumos un procedūrās.

3. Informācija, ko centrālais darījumu partneris atklāj sabiedrībai, ir pieejama tā tīmekļa vietnē. Informācija ir pieejama vismaz vienā no valodām, ko ierasts lietot starptautisko finanšu jomā.

11. pants

Iekšējā revīzija

1. Centrālais darījumu partneris izveido un uztur iekšējās revīzijas funkciju, kas ir nošķirta un neatkarīga no pārējām centrālā darījumu partnera funkcijām un darbībām un kurai ir šādi uzdevumi:

- a) izveidot, īstenot un uzturēt revīzijas plānu, lai pārbaudītu un novērtētu centrālā darījumu partnera sistēmu, iekšējās kontroles mehānismu un pārvaldības sistēmas atbilstību un efektivitāti;
- b) sniegt ieteikumus, pamatojoties uz tā darba rezultātiem, kas veikts saskaņā ar a) apakšpunktu;
- c) pārbaudīt šo ieteikumu izpildi;
- d) ziņot valdei par iekšējās revīzijas jautājumiem.

2. Iekšējās revīzijas funkcijai ir vajadzīgās pilnvaras, resursi, kompetence un pieeja visiem savu funkciju veikšanai svarīgajiem dokumentiem. Tā ir pietiekami neatkarīga no vadības un ziņojumus sniedz tieši valdei.

3. Iekšējā revīzija novērtē centrālā darījumu partnera riska pārvaldības procesu un kontroles mehānismu efektivitāti tādā veidā, kas ir proporcionāls dažādu uzņēmējdarbības virzienus apdraudošajiem riskiem un neatkarīgs no izvērtētajām uzņēmējdarbības jomām. Iekšējās revīzijas funkcijai ir pieejama vajadzīgā informācija, lai pārskatītu visas centrālā darījumu partnera darbības un operācijas, procesus un sistēmas, tostarp izmantotos ārpalpojumus.

4. Iekšējās revīzijas novērtējumi ir balstīti uz visaptverošu revīzijas plānu, kuru pārskata un paziņo kompetentajai iestādei vismaz reizi gadā. Centrālais darījumu partneris nodrošina to, ka, pamatojoties uz konkrētu notikumu, var nekavējoties veikt īpašas revīzijas. Revīzijas plānošanu un pārskatīšanu apstiprina valde.

5. Centrālā darījumu partnera tūrvērtes operācijām, riska pārvaldības procedūrām, iekšējās kontroles mehānismiem un kontiem veic neatkarīgu revīziju. Neatkarīgas revīzijas veic vismaz reizi gadā.

IV NODAĻA

UZSKAITES DATI

(Regulas (ES) Nr. 648/2012 29. pants)

12. pants

Vispārīgas prasības

1. Centrālais darījumu partneris reģistrētos datus glabā uz pastāvīga informācijas nesēja tā, lai informāciju varētu sniegt kompetentajām iestādēm, EVTI un attiecīgajām Eiropas Centrālo banku sistēmas (ECBS) dalībniecēm tādā formā un veidā, ka būtu izpildīti šādi nosacījumi:

- a) katru centrālā darījumu partnera veiktās apstrādes posmu ir iespējams rekonstruēt;
- b) ir iespējams reģistrēt, izsekot un izgūt datu oriģinālo saturu un jebkādus labojumus vai citus grozījumus;
- c) tiek veikti pasākumi, lai novērstu neatļautus grozījumus uzskaites datos;
- d) tiek veikti atbilstīgi pasākumi, lai nodrošinātu uzskaites datu drošību un konfidencialitāti;
- e) datu uzskaites sistēmā ir iekļauts mehānisms kļūdu konstatēšanai un labošanai;
- f) uzskaites sistēmā ir nodrošināta uzskaites datu savlaicīga atjaunošana sistēmas kļūmes gadījumā.

2. Ja dati vai informācija ir jaunāki par sešiem mēnešiem, tos sniedz 1. punktā minētajām iestādēm pēc iespējas ātrāk un vēlākais līdz brīdim, kad beidzas nākamā darbdiena pēc tam, kad ticis saņemts pieprasījums no attiecīgās iestādes.

3. Ja dati vai informācija ir vecāki par sešiem mēnešiem, tos sniedz 1. punktā minētajām iestādēm pēc iespējas ātrāk un ne vēlāk kā piecu darbdienu laikā pēc tam, kad ticis saņemts pieprasījums no attiecīgās iestādes.

4. Ja centrālā darījumu partnera apstrādātie dati satur personas datus, tad centrālais darījumu partneris ņem vērā savus pienākumus saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 95/46/EK⁽¹⁾ un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 45/2001⁽²⁾.

5. Ja centrālais darījumu partneris uztur datu reģistrus ārpus Savienības, tas nodrošina, ka kompetentajai iestādei, EVTI un attiecīgajām ECBS dalībniecēm ir iespējams piekļūt reģistriem tādā pašā mērā un tādos pašos laikposmos kā tad, ja tie tiktu uzturēti Savienībā.

6. Katrs centrālais darījumu partneris norāda attiecīgās personas, kas var attiecīgo datu sniegšanai 2. un 3. punktā noteiktajos termiņos izskaidrot tā datu saturu kompetentajām iestādēm.

7. Kompetentajai iestādei jābūt iespējām pārbaudīt visus datu reģistrus, kas centrālajam darījumu partnerim jāuztur saskaņā ar šo regulu. Centrālais darījumu partneris kompetentajai iestādei pēc pieprasījuma nodrošina saskaņā ar 13. un 14. pantu vajadzīgo datu tiešu piegādni.

13. pants

Darījumu uzskaites dati

1. Centrālais darījumu partneris veic uzskaiti par visiem darījumiem saskaņā ar visiem līgumiem, kam tas veic tīrvērti, un nodrošina, ka tā uzskaites datos ir iekļauta visa informācija, kas vajadzīga, lai veiktu visaptverošu un precīzu tīrvērtes procesa rekonstrukciju attiecībā uz katru līgumu, un ka katrs ieraksts par katru darījumu ir unikāli identificējams un meklējams vismaz pēc visiem datu laukiem, kas attiecas uz centrālo darījumu partneri, sadarbībspējīgu centrālo darījumu partneri, tīrvērtes dalībnieku, klientu, ja tas ir zināms centrālajam darījumu partnerim, un finanšu instrumentu.

2. Attiecībā uz katru darījumu, kas saņemts tīrvērtē, centrālais darījumu partneris tūlīt pēc attiecīgās informācijas saņemšanas izdara un atjaunina ierakstu ar šādu informāciju:

- a) cena, procentu likme vai likmju starpība un daudzums;
- b) tīrvērtes veikšanas iespējas, norādot, vai darījums centrālajam darījumu partnerim ir bijis pirkšanas vai pārdošanas darījums;
- c) finanšu instrumenta identifikācija;
- d) tīrvērtes dalībnieka identifikācija;
- e) līguma noslēgšanas vietas identifikācija;
- f) datums un laiks, kad centrālais darījumu partneris ir iesaisījies;
- g) līguma izbeigšanas diena un laiks;
- h) norēķina noteikumi un modalitāte;
- i) norēķina vai iepirkšanas darījuma diena un laiks un, ciktāl piemērojama, šāda informācija:
  - i) diena un laiks, kad līgums sākotnēji noslēgts;
  - ii) līguma sākotnējie noteikumi un līgumslēdzēja puses;

(¹) OV L 281, 23.11.1995., 31. lpp.

(²) OV L 8, 12.1.2001., 1. lpp.

- iii) ja piemērojams – sadarbspējīgā centrālā darījumu partnera, kas veic darījuma viena posma tīrvērti, identifikācija;
- iv) klienta, tostarp jebkuru netiešo klientu, ja tie zināmi centrālajam darījumu partnerim, identitāte un, ja notiek nosūtīšana tīrvērtēi pēc darījuma izpildes, – tās personas identifikācija, kura ir nodevusi līgumu.

14. pants

Pozīciju uzskaites dati

1. Centrālais darījumu partneris saglabā uzskaites datus par katram tīrvērtes dalībniekam piederošām pozīcijām. Par katru saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 648/2012 39. pantu uzturēto kontu tiek veikta atsevišķa datu uzskaitē, un centrālais darījumu partneris nodrošina, ka tā uzskaites datus ir iekļauta visa informācija, kas vajadzīga, lai veiktu visaptverošu un precīzu pozīcijas pamatā esošo darījumu rekonstrukciju, un ka katrs ieraksts ir identificējams un meklējams vismaz pēc visiem datu laukiem, kas attiecas uz centrālo darījumu partneri, sadarbspējīgu centrālo darījumu partneri, tīrvērtes dalībnieku, klientu, ja tas ir zināms centrālajam darījumu partnerim, un finanšu instrumentu.

2. Katras darbdienu beigās centrālais darījumu partneris izdara ierakstu saistībā ar katru pozīciju, iekļaujot turpmāk minētos datus tiktāl, cik tie ir saistīti ar attiecīgo pozīciju:

- a) dati par tīrvērtes dalībnieku, klientu, ja tas ir zināms centrālajam darījumu partnerim, un – attiecīgā gadījumā – par jebkuru sadarbspējīgu centrālo darījumu partneri, kurš uztur šādu pozīciju;
- b) pozīcijas zīme;
- c) pozīcijas vērtības aprēķināšana ik dienu ar datiem par cenām, pēc kurām tiek vērtēti līgumi, un jebkāda cita būtiska informācija.

3. Centrālais darījumu partneris veic un regulāri atjaunina uzskaites datus par tā pieprasīto maržu summām, iemaksām saistību neizpildes fondā un citiem Regulas (ES) Nr. 648/2012 43. pantā minētajiem finanšu resursiem un attiecībā uz katru atsevišķu tīrvērtes dalībnieku un klientu, ja centrālajam darījumu partnerim tas ir zināms, – uzskaites datus par attiecīgo summu, ko faktiski iemaksājis tīrvērtes dalībnieks dienas beigās, un izmaiņām šajā summā, kas var rasties dienas laikā.

15. pants

Uzņēmējdarbības uzskaites dati

1. Centrālais darījumu partneris uztur atbilstošu un sakārtotu datu uzskaiti par darbībām, kas saistītas ar tā uzņēmējdarbību un iekšējo organizāciju.

2. Datu uzskaiti, kas minēta 1. punktā, veic katru reizi, kad notiek būtiskas izmaiņas attiecīgajos dokumentos, un tā ietver vismaz:

- a) valdes un attiecīgo komiteju, tīrvērtes nodaļas, riska pārvaldības nodaļas un visu citu attiecīgo vienību vai nodaļu struktūrshēmu;
- b) datus par tiešiem vai netiešiem akcionāriem vai dalībniekiem (fiziskām vai juridiskām personām), kuriem ir būtiska līdzdalība, un par šīs līdzdalības apjomu;
- c) dokumentus, kas apliecina saskaņā ar III nodaļu un 29. pantu prasīto politiku, procedūras un procesus;
- d) valdes sanāksmju protokolus un, attiecīgā gadījumā, valdes apakškomiteju un augstākās vadības komiteju sanāksmju protokolus;
- e) riska komitejas sanāksmju protokolus;
- f) apspriežu ar tīrvērtes dalībniekiem un klientiem protokolus, ja tādi ir;
- g) iekšējās un ārējās revīzijas ziņojumus, riska pārvaldības ziņojumus, atbilstības ziņojumus un konsultējošo uzņēmumu ziņojumus, tostarp vadības reakciju;
- h) darbības nepārtrauktības politiku un negadījuma seku novēršanas plānu, kas prasīti 17. pantā;
- i) likviditātes plānu un dienas likviditātes ziņojumus, kas prasīti 32. pantā;
- j) datus par visiem aktīviem un saistībām, un kapitāla kontiem, kas paredzēti Regulas (ES) Nr. 648/2012 16. pantā;
- k) saņemtās sūdzības, informāciju par sūdzības iesniedzēju, adresi un konta numuru; sūdzības saņemšanas datumu; visu sūdzībā nosaukto personu identitāti; aprakstu par sūdzības būtību; rīcību, reaģējot uz sūdzību, un datumu, kad sūdzībā norādītās problēmas tikušas atrisinātas;
- l) datus par jebkādiem pārtraukumiem vai traucējumiem pakalpojumu sniegšanā, tostarp sīki izstrādātu ziņojumu par šo notikumu laiku, ietekmi un veiktajiem ietekmes mazināšanas pasākumiem;
- m) veikto atpakaļejošo pārbaužu un stresa testu rezultātu protokolus;
- n) saraksti ar kompetentajām iestādēm, EVTI un attiecīgajām ECBS dalībniecēm;
- o) juridiskos atzinumus, kas saņemti saskaņā ar III nodaļas noteikumiem;
- p) attiecīgos gadījumos – dokumentāciju attiecībā uz vienošanos par sadarbību ar citiem centrālajiem darījumu partneriem;
- q) informāciju saskaņā ar 10. panta 1. punkta b) apakšpunkta vii) punktu un 1. punkta d) apakšpunktu;
- r) attiecīgos dokumentus, kuros aprakstīta virzība saistībā ar jaunām uzņēmējdarbības iniciatīvām.

16. pants

Ieraksti par datiem, kas paziņoti darījumu reģistram

Centrālais darījumu partneris identificē un saglabā visu informāciju un datus, kuri ir jāziņo saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 648/2012 9. pantu, kā arī ierakstu par datumu un laiku, kad darījums ir paziņots.

V NODAĻA

DARBĪBAS NEPĀRTRAUKTĪBA

(Regulas (ES) Nr. 648/2012 34. pants)

17. pants

Stratēģija un politika

1. Centrālajam darījumu partnerim ir darbības nepārtrauktības politika un negadījuma seku novēršanas plāns, kurus apstiprinājusi valde. Darbības nepārtrauktības politikai un negadījuma seku novēršanas plānam veic neatkarīgas pārskatīšanas, par kurām ziņo valdei.

2. Darbības nepārtrauktības politikā identificē visas būtiskās darbības funkcijas un saistītās sistēmas un iekļauj centrālā darījumu partnera stratēģiju, politiku un mērķus, lai nodrošinātu šo funkciju un sistēmu nepārtrauktību.

3. Darbības nepārtrauktības politikā ņem vērā ārējās saiknes un savstarpējas atkarības finanšu infrastruktūras iekšienē, tostarp tirdzniecības vietas, kurās centrālais darījumu partneris veic tūrvērti, vērtspapīru norēķinu un maksājumu sistēmas un kredītiestādes, kuras izmanto centrālais darījumu partneris vai saistīts centrālais darījumu partneris. Tajā ņem vērā arī būtiskās funkcijas vai pakalpojumus, kurus kā ārpalpojumus veikuši trešās puses pakalpojumu sniedzēji.

4. Darbības nepārtrauktības politika un negadījuma seku novēršanas plāns ietver skaidri definētus un dokumentētus pasākumus, kas veicami darbības nepārtrauktību apdraudošā ārkārtas situācijā, negadījuma vai krīzes apstākļos un kuru mērķis ir nodrošināt būtisko funkciju minimālo pakalpojuma līmeni.

5. Negadījuma seku novēršanas plānā identificē un iekļauj būtisko funkciju atjaunošanas punkta mērķus un atjaunošanas laika mērķus un nosaka vispiemērotāko atjaunošanas stratēģiju katrai no šīm funkcijām. Šādi pasākumi ir izstrādāti tā, lai nodrošinātu, ka ārkārtas situācijā būtiskās funkcijas tiek pabeigtas laikus un ka tiek nodrošināts tāds pakalpojumu līmenis, kāds paredzēts saskaņā ar vienošanos.

6. Centrālā darījumu partnera darbības nepārtrauktības politikā nosaka maksimāli pieļaujamo laiku, kurā būtiskās funkcijas un sistēmas drīkst būt neizmantojamas. Maksimālais centrālā darījumu partnera būtisko funkciju atjaunošanas laiks, kas jāiekļauj darbības nepārtrauktības politikā, nedrīkst pārsniegt divas stundas. Dienas noslēgumā veicamās procedūras un maksājumus jebkurā gadījumā pabeidz prasītajā laikā un dienā.

7. Centrālais darījumu partneris, nosakot atjaunošanās laiku katrai funkcijai, ņem vērā potenciālo vispārējo ietekmi uz tirgus efektivitāti.

18. pants

Uzņēmējdarbības ietekmes analīze

1. Centrālais darījumu partneris veic uzņēmējdarbības ietekmes analīzi, kas ir izstrādāta tā, lai noteiktu, kuras darbības funkcijas ir būtiskas centrālā darījumu partnera pakalpojumu sniegšanas nodrošināšanai. Daļa no analīzes ir šo funkciju būtiskums citām iestādēm un finanšu infrastruktūrai.

2. Centrālais darījumu partneris izmanto uz scenāriju balstītu riska analīzi, kuras mērķis ir noteikt, kā dažādi scenāriji ietekmē riskus, kas apdraud tā būtiskās darbības funkcijas.

3. Novērtējot riskus, centrālais darījumu partneris ņem vērā atkarību no ārējiem pakalpojumu sniedzējiem, tostarp komūnālo pakalpojumu uzņēmumu pakalpojumiem. Centrālais darījumu partneris veic pasākumus, lai pārvaldītu šādas atkarības, izmantojot piemērotus līgumu un organizatoriskos noteikumus.

4. Uzņēmējdarbības ietekmes analīzi un scenārija analīzi regulāri atjaunina; tās pārskata vismaz reizi gadā un pēc negadījuma vai būtiskām organizatoriskām pārmaiņām. Analīzē ņem vērā visus būtiskos notikumus, tostarp tirgus un tehnoloģiju attīstību.

19. pants

Negadījuma seku novēršana

1. Centrālais darījumu partneris veic pasākumus, lai nodrošinātu tā būtisko funkciju nepārtrauktību, par pamatu ņemot negadījumu scenārijus. Šiem pasākumiem ir jāattiecas vismaz uz pietiekamu cilvēkresursu pieejamību, būtisko funkciju maksimālo zaudlaiku un kļūmjpārļēci un funkciju atjaunošanu rezerves vietnē.

2. Centrālais darījumu partneris uztur rezerves datu apstrādes vietni, kas spēj nodrošināt visu centrālā darījumu partnera būtisko funkciju nepārtrauktību identiski kā galvenajā vietnē. Rezerves vietnei ir tāds ģeogrāfiskā riska profils, kas ir atšķirīgs no galvenās vietnes ģeogrāfiskā riska profila.

3. Centrālais darījumu partneris uztur vai tam ir tūlītēja pieeja rezerves uzņēmējdarbības vietai, lai personālam būtu iespējams vismaz nodrošināt pakalpojumu nepārtrauktību gadījumā, ja galvenā uzņēmējdarbības vieta nav pieejama.

4. Centrālais darījumu partneris ņem vērā vajadzību pēc papildu datu apstrādes vietnes, jo īpaši tad, ja galvenās un rezerves vietnes riska profils dažādība nenodrošina pietiekamu pārliecību, ka centrālā darījumu partnera darbības nepārtrauktības mērķi tiks sasniegti jebkura scenārija gadījumā.

20. pants

Testēšana un uzraudzība

1. Centrālais darījumu partneris testē un uzrauga savu darbības nepārtrauktības politiku un negadījuma seku novēršanas plānu ar regulāriem intervāliem un pēc būtiskiem pārveidojumiem vai izmaiņām sistēmās vai saistītās funkcijās, lai nodrošinātu, ka darbības nepārtrauktības politika sasniedz izvirzītos mērķus, tostarp mērķi par funkciju atjaunošanu ne ilgāk kā divu stundu laikā. Testi tiek plānoti un dokumentēti.

2. Darbības nepārtrauktības politikas un negadījuma seku novēršanas plāna testēšana atbilst šādiem nosacījumiem:

- a) tajā ir paredzēti liela mēroga katastrofu scenāriji un pārslēgšanās starp galveno un rezerves vietni;
- b) tajā ir paredzēta iespēja iesaistīt tūrvērtes dalībniekus, ārējos pakalpojumu sniedzējus un attiecīgās iestādes finanšu infrastruktūrā, ar ko darbības nepārtrauktības politikā tikusi identificēta savstarpēja atkarība.

21. pants

Uzturēšana

1. Centrālais darījumu partneris regulāri pārskata un atjaunina savu darbības nepārtrauktības politiku, lai iekļautu tajā visas būtiskās funkcijas un tām vispiemērotāko atjaunošanas stratēģiju.

2. Centrālais darījumu partneris regulāri pārskata un atjaunina savu negadījuma seku novēršanas plānu, lai iekļautu tajā vispiemērotāko atjaunošanas stratēģiju visām būtiskajām funkcijām.

3. Darbības nepārtrauktības politikas un negadījuma seku novēršanas plāna atjauninājumos ņem vērā testu rezultātus, neatkarīgu pārskatītāju ieteikumus un citu pārskatītāju un kompetento iestāžu ieteikumus. Centrālie darījumu partneri pārskata savu darbības nepārtrauktības politiku un negadījuma seku novēršanas plānu pēc katra būtiska darbības traucējuma, lai noskaidrotu cēloņus un noteiktu, kādi uzlabojumi nepieciešami centrālā darījumu partnera darbībās, darbības nepārtrauktības politikā un negadījuma seku novēršanas plānā.

22. pants

Krīzes pārvarēšana

1. Centrālajam darījumu partnerim ir krīzes pārvarēšanas funkcija, kas darbojas ārkārtas gadījumā. Krīzes pārvarēšanas procedūra ir skaidri noteikta un dokumentēta rakstiski. Valde uzrauga krīzes pārvarēšanas funkciju un regulāri saņem un pārskata ziņojumus par to.

2. Krīzes pārvarēšanas funkcija ietver labi strukturētas un skaidras procedūras, lai pārvaldītu iekšējo un ārējo saziņu krīzes situācijā.

3. Pēc krīzes gadījuma centrālais darījumu partneris veic pārskatu par saviem krīzes pārvarēšanas pasākumiem. Pārskatīšanā attiecīgā gadījumā izmanto arī tūrvērtes dalībnieku un citu ārēju ieinteresēto personu ieguldījumu.

23. pants

Saziņa

1. Centrālajam darījumu partnerim ir saziņas plāns, kurā dokumentēts tas, kādā veidā augstākā vadība, valde un attiecīgās ārējās ieinteresētās personas, tostarp kompetentās iestādes, tūrvērtes dalībnieki, klienti, norēķinu iestādes, vērtspapīru norēķinu un maksājumu sistēmas un tirdzniecības vietas, tiks pietiekami informētas krīzes laikā.

2. Par scenārija analīzi, riska analīzi, pārskatīšanu un uzraudzības un testu rezultātiem ziņo valdei.

VI NODAĻA

MARŽAS

(Regulas (ES) Nr. 648/2012 41. pants)

24. pants

Procentu likme

1. Centrālais darījumu partneris aprēķina sākotnējās maržas, lai segtu riska darījumus, kas izriet no tirgus svārstībām, par katru finanšu instrumentu, kas ir nodrošināts uz produktu bāzes, 25. pantā noteiktajam laikposmam un pieņemot pozīcijas likvidēšanas laikposmu, kā noteikts 26. pantā. Aprēķinot sākotnējās maržas, centrālais darījumu partneris ievēro vismaz šādus ticamības intervālus:

- a) attiecībā uz ārpusbiržas atvasinātajiem instrumentiem – 99,5 %;
- b) attiecībā uz finanšu instrumentiem, kas nav ārpusbiržas atvasinātie instrumenti, – 99 %.

2. Lai noteiktu adekvātu ticamības intervālu attiecībā uz katru finanšu instrumentu kategoriju, kam tas veic tūrvērti, centrālais darījumu partneris papildus ņem vērā vismaz vēl šādus faktoros:

- a) finanšu instrumentu kategorijas cenu nenoteiktību sarežģītību un apmēru, kas var ierobežot sākotnējās un mainīgās maržas aprēķināšanas apstiprināšanu;
- b) finanšu instrumentu kategorijas riska iezīmes, kas var ietvert (bet neaprobežojas ar) svārstīgumu, ilgumu, likviditāti, nelineārajām cenu iezīmēm, pēkšņas saistību neizpildes risku un korelācijas risku;
- c) cik lielā mērā citas riska kontroles nepietiekami ierobežo kredītriska darījumus;
- d) finanšu instrumentu kategorijai piemītošo sviras efektu, tostarp – vai finanšu instrumentu kategorijai raksturīgs izteikts svārstīgums, liela koncentrētība starp dažiem tirgus dalībniekiem vai arī tos varētu būt grūti izbeigt.

3. Centrālais darījumu partneris informē kompetento iestādi un tā tūrvērtē dalībniekus par kritērijiem, kas ņemti vērā, lai noteiktu procentu likmes maržu aprēķināšanai par katru finanšu instrumentu kategoriju.

4. Ja centrālais darījumu partneris veic tūrvērti ārpusbiržas atvasinātajiem instrumentiem, kuriem ir tādas pašas riska iezīmes kā regulētos tirgos vai līdzvērtīgā trešās valsts tirgū izpildītiem atvasināto instrumentu līgumiem, pamatojoties uz 2. punktā izklāstīto riska faktoru novērtējumu, centrālais darījumu partneris attiecībā uz šiem līgumiem var izmantot alternatīvu ticamības intervālu – vismaz 99 % –, ja riski, kas saistīti ar ārpusbiržas atvasināto instrumentu līgumiem, kam tas veic tūrvērti, tiek pienācīgi mazināti, izmantojot šādu ticamības intervālu, un ja ir ievēroti 2. punktā minētie nosacījumi.

25. pants

Laikposms vēsturiskā svārstīguma aprēķināšanai

1. Centrālais darījumu partneris nodrošina, ka saskaņā ar tā modeļu metodoloģiju un apstiprināšanas procedūru, kas izveidota saskaņā ar XII nodaļas noteikumiem, sākotnējās maržas nosedz vismaz 24. pantā noteikto ticamības intervālu un attiecībā uz 26. pantā noteikto likvidācijas periodu nosedz pakļautību riskiem, kas izriet no vēsturiskā svārstīguma, kurš aprēķināts, pamatojoties uz datiem, kas aptver vismaz pēdējos 12 mēnešus.

Centrālais darījumu partneris nodrošina, ka vēsturiskā svārstīguma aprēķināšanai izmantotie dati aptver visu tirgus apstākļu spektru, tostarp stresa periodus.

2. Centrālais darījumu partneris vēsturiskā svārstīguma aprēķināšanai var izmantot jebkuru citu laikposmu, ja šāda laikposma izmantošanas rezultātā maržas prasības ir vismaz tikpat augstas kā tās, kas iegūtas, izmantojot 1. punktā noteikto laikposmu.

3. Maržas parametri attiecībā uz finanšu instrumentiem, kuriem nav vēsturiskā novērošanas perioda, tiek balstīti uz konservatīviem pieņēmumiem. Centrālais darījumu partneris nekavējoties pielāgo pieprasīto maržu aprēķināšanu, pamatojoties uz analīzi par jauno finanšu instrumentu cenu vēsturi.

26. pants

Likvidācijas perioda laikposmi

1. Centrālais darījumu partneris nosaka likvidācijas perioda laikposmus, ņemot vērā finanšu instrumenta, kuram veic tūrvērti, specifiku, tirgu, kurā to tirgo, un periodu maržu aprēķināšanai un iekasēšanai. Šie likvidācijas periodi ir vismaz šādi:

- piecas darbdienu ārpusbiržas atvasinātajiem instrumentiem;
- dīvas darbdienu finanšu instrumentiem, kas nav ārpusbiržas atvasinātie instrumenti.

2. Jebkurā gadījumā, lai noteiktu atbilstīgu likvidācijas periodu, centrālais darījumu partneris novērtē un summē vismaz šādus laikposmus:

- iespējami ilgāko periodu, kāds var paiet no pēdējās maržu iekasēšanas līdz brīdim, kad centrālais darījumu partneris paziņo par saistību neizpildi vai aktivizē saistību neizpildes pārvaldības procedūru;
- paredzamo laikposmu, kas nepieciešams, lai izstrādātu un īstenotu stratēģiju tūrvērtē dalībnieka saistību neizpildes pārvaldībai, ņemot vērā katras finanšu instrumentu kategorijas īpatnības, tostarp to likviditātes līmeni un pozīciju koncentrāciju, un tirgus, kurus centrālais darījumu partneris izmantos, lai izbeigtu tūrvērtē dalībnieka pozīciju vai pilnībā ierobežotu tās risku;
- attiecīgā gadījumā – laikposmu, kas vajadzīgs, lai segtu darījuma partnera risku, kam pakļauts centrālais darījumu partneris.

3. Izvērtējot 2. punktā noteiktos laikposmus, centrālais darījumu partneris ņem vērā vismaz 24. panta 2. punktā norādītos faktorus un laika periodu vēsturiskā svārstīguma aprēķināšanai, kā noteikts 25. pantā.

4. Ja centrālais darījumu partneris veic tūrvērti ārpusbiržas atvasinātajiem instrumentiem, kuriem ir tādas pašas riska iezīmes kā regulētā tirgū vai līdzvērtīgā trešās valsts tirgū izpildītiem atvasinātajiem instrumentiem, tas var likvidācijas periodam izmantot laikposmu, kas atšķiras no 1. punktā noteiktā, ja var pārliecināt kompetento iestādi, ka:

- šāds laikposms būtu piemērotāks nekā 1. punktā norādītais, ņemot vērā īpašās iezīmes, kādas ir attiecīgajiem ārpusbiržas atvasinātajiem instrumentiem;
- šāds laikposms ir vismaz divas darbdienu.

27. pants

Maržas noteikšana finanšu instrumentu portfelim

1. Centrālais darījumu partneris var atļaut kompensēšanu vai samazinājumu attiecībā uz prasīto maržu visiem finanšu instrumentiem, kam tas veic tūrvērti, ja viena finanšu instrumenta vai finanšu instrumentu kopuma cenu risks būtiski un ticami korelē ar citu finanšu instrumentu cenu risku vai, pamatojoties uz līdzvērtīgu statistisko atkarības parametru, uzrāda šādu atkarību.

2. Centrālais darījumu partneris dokumentē savu pieeju attiecībā uz maržas noteikšanu finanšu instrumentu portfelim, un tam ir vismaz jānodrošina, ka korelācija vai līdzvērtīgs statistiskais atkarības parametrs attiecībā uz diviem vai vairākiem finanšu instrumentiem, kam tiek veikta tūrvērtē, ir uzticams saskaņā ar 25. pantu aprēķinātajā atskaites periodā un pierāda savu noturīgumu vēsturisku vai hipotētisku stresa scenāriju laikā. Centrālais darījumu partneris pierāda, ka pastāv cenu saistības ekonomisks pamatojums.

3. Visus finanšu instrumentus, kuriem tiek piemērota maržas noteikšana finanšu instrumentu portfelim, nosedz no viena saistību neizpildes fonda. Piemērojot atkāpi, ja centrālais darījumu partneris var iepriekš pierādīt savai kompetentajai iestādei un tā tīrvērtes dalībniekiem, kā potenciālie zaudējumi tiktu sadalīti starp dažādiem saistību neizpildes fondiem, un ja tā reglamentā ir iekļauts nepieciešamo noteikumu kopums, maržas noteikšanu finanšu instrumentu portfelim var piemērot no dažādiem saistību neizpildes fondiem segtiem finanšu instrumentiem.

4. Ja maržas noteikšana finanšu instrumentu portfelim aptver vairākus instrumentus, tad maržas samazinājumi nepārsniedz 80 % no starpības starp katram produktam individuāli aprēķināto maržu summu un maržu, kas aprēķināta, pamatojoties uz kombinētu aplēsi par visa portfeļa pakļautību riskiem. Ja centrālais darījumu partneris maržas samazinājuma rezultātā netiek pakļauts nekādam potenciālam riskam, tas var piemērot samazinājumu līdz 100 % apmērā no šīs starpības.

5. Maržas samazināšanu saistībā ar finanšu instrumentu portfeli pakļauj stabilai stresa testēšanas programmai saskaņā ar XII nodaļu.

28. pants

Procikliskums

1. Centrālais darījumu partneris nodrošina, ka tā politika attiecībā uz ticamības intervāla, likvidācijas perioda un atskaites perioda izvēli un pārskatīšanu nodrošina tālredzīgas, stabilas un piesardzīgas maržas prasības, kas ierobežo procikliskumu tādā mērā, ka centrālā darījumu partnera stabilitāte un finansiālā drošība netiek nelabvēlīgi ietekmēta. Tas ietver iespējamu izvairīšanos no traucējošām vai vērienīgām izmaiņām maržas prasībās un pārredzamu un paredzamu procedūru izveidi maržas prasību pielāgošanai, reaģējot uz mainīgajiem tirgus apstākļiem. To darot, centrālais darījumu partneris izmanto vismaz vienu no šādiem risinājumiem:

- a) piemēro maržu rezervi, kas atbilst vismaz 25 % no aprēķinātajām maržām un periodos, kad ievērojami pieaug aprēķinātās maržas prasības, drīkst tikt uz laiku pilnībā izmantota;
- b) piešķir vismaz 25 % svērumu stresa apstākļos veiktiem novērojumiem atskaites periodā, kas aprēķināti saskaņā ar 26. pantu;
- c) nodrošina, ka tā prasības attiecībā uz maržām nav zemākas par tām, kas tiktu aprēķinātas, izmantojot svārstīguma aplēsi 10 gadus ilgām vēsturiskajam atskaites periodam.

2. Pārskatot maržas modeļa parametrus, lai labāk atspoguļotu esošos tirgus apstākļus, centrālais darījumu partneris ņem vērā šādas pārskatīšanas potenciālo prociklisko ietekmi.

VII NODAĻA

FONDS SAISTĪBU NEIZPILDES GADĪJUMIEM

(Regulas (ES) Nr. 648/2012 42. pants)

29. pants

Regulējums un pārvaldība

1. Lai noteiktu saistību neizpildes fonda minimālo lielumu un citu finanšu resursu summu, kas nepieciešami, lai atbilstu Regulas (ES) Nr. 648/2012 42. un 43. panta prasībām, ņemot vērā ar grupu saistītas atkarības, centrālais darījumu partneris ievieš iekšējās politikas regulējumu, lai noteiktu tādu ārkārtēju, taču iespējamu tirgus apstākļu veidus, kas varētu pakļaut to lielākam riskam.

2. Regulējumā ietilpst paziņojums, kurā izklāstīts, kā centrālais darījumu partneris definē ārkārtējus, taču iespējamus tirgus apstākļus. To pilnībā dokumentē un saglabā saskaņā ar 12. pantu.

3. Regulējumu apspriež risku komiteja un apstiprina valde. Regulējuma stabilitāti un tā spēju atspoguļot tirgus svārstības pārskata vismaz reizi gadā. Pārskatīšanas rezultātus apspriež riska komiteja un ziņo valdei.

30. pants

Ārkārtēju, taču iespējamu tirgus apstākļu identificēšana

1. Regulējumā, kas aprakstīts 29. pantā, tiek atspoguļots centrālā darījumu partnera riska profils, attiecīgos gadījumos ņemot vērā pārrobežu un starpvalūtu riska darījumus. Tajā identificē visus tirgus riskus, kuriem centrālais darījumu partneris būtu pakļauts pēc viena vai vairāku tā tīrvērtes dalībnieku saistību neizpildes, tostarp nelabvēlīgas tirgus cenu svārstības instrumentiem, kuriem veikta tīrvērtē, šo instrumentu samazinātas tirgus likviditātes un nodrošinājuma likvidācijas vērtības samazinājuma riskus. Regulējumā ņem vērā arī papildu riskus centrālajam darījumu partnerim, kas izriet no saistības nepildījušā tīrvērtes dalībnieka grupā ietilpstošu struktūru vienlaicīgas bankrotēšanas.

2. Regulējumā atsevišķi identificē visus tirgus, kuros centrālais darījumu partneris ir pakļauts riskam kāda tīrvērtes dalībnieka saistību neizpildes scenārija gadījumā. Katram identificētajam tirgum centrālais darījumu partneris nosaka to, kas ir ārkārtēji, taču iespējami apstākļi, pamatojoties vismaz uz šādiem faktoriem:

- a) dažādiem vēsturiskajiem scenārijiem, tostarp ārkārtēju tirgus svārstību periodos, kas novērotas pēdējos 30 gados vai laikposmos, par kuriem ir pieejami uzticami dati, un kas būtu pakļāvuši centrālo darījumu partneri vislielākajam finansiālajam riskam. Ja centrālais darījumu partneris nolēm, ka lielu cenu svārstību vēsturiskā perioda atkārtšanās nav ticama, tas pamato kompetentajai iestādei tā nieikļaušanu regulējumā;

b) dažādiem iespējamajiem nākotnes scenārijiem, kas balstīti uz konsekventiem pieņēmumiem par tirgus svārstībām un cenu korelāciju dažādos tirgos un dažādiem finanšu instrumentiem, pamatojoties uz kvantitatīviem un kvalitatīviem vērtējumiem par iespējamiem tirgus apstākļiem.

3. Regulējumā kvantitatīvi un kvalitatīvi ņem vērā arī to, cik lielā mērā ārkārtējas cenu svārstības varētu notikt vairākos identificētajos tirgos vienlaicīgi. Regulējumā ņem vērā to, ka vēsturiskās cenu korelācijas ārkārtējos, taču iespējamajos tirgus apstākļos var vairs neeksistēt.

31. pants

Ārkārtēju, taču iespējamu tirgus apstākļu pārskatīšana

Centrālais darījumu partneris regulāri pārskata 30. pantā aprakstītās procedūras, ņemot vērā visus būtiskos tirgus notikumus un tīrvērtes dalībnieku riska darījumu mērogu un koncentrāciju. Vēsturisko un hipotētisko scenāriju kopumu, ko centrālais darījumu partneris izmanto, lai noteiktu ārkārtējus, taču iespējamus tirgus apstākļus, centrālais darījumu partneris, apspriežoties ar riska komiteju, izskata vismaz reizi gadā un vēl biežāk gadījumā, ja tirgus norises vai būtiskas izmaiņas līgumu kopumā, kuriem centrālais darījumu partneris veic tīrvērti, ietekmē scenāriju pamatā esošos pieņēmumus un tādējādi var būt vajadzīgas korekcijas scenārijos. Par būtiskām izmaiņām regulējumā ziņo valdei.

VIII NODAĻA

LIKVIDITĀTES RISKA PĀRBAUDES

(Regulas (ES) Nr. 648/2012 44. pants)

32. pants

Likviditātes riska novērtējums

1. Centrālais darījumu partneris izveido stabilu likviditātes riska pārvaldības sistēmu, kas ietver efektīvus darbības un analīzes instrumentus, lai regulāri un savlaicīgi identificētu, novērtētu un uzraudzītu tā norēķinus un finansējuma plūsmas, tostarp tā dienas likviditātes resursu izmantošanu. Centrālie darījumu partneri regulāri izvērtē savas likviditātes pārvaldības sistēmas koncepciju un darbību, ņemot vērā arī stresa testu rezultātus.

2. Centrālā darījumu partnera likviditātes riska pārvaldības sistēma ir pietiekami stabila, lai nodrošinātu to, ka centrālais darījumu partneris spēj izpildīt maksājumu un norēķinu saistības visās attiecīgajās valūtās, kad pienācis to termiņš, tostarp attiecīgā gadījumā dienas laikā. Centrālā darījumu partnera likviditātes riska pārvaldības sistēmā ietilpst arī novērtējums par tā turpmākajām likviditātes vajadzībām ļoti dažādos iespējamajos stresa scenārijos. Pie stresa scenārijiem pieder tīrvērtes dalībnieku saistību neizpilde saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 648/2012 44. pantu no saistību neizpildes dienas līdz likvidācijas perioda beigām un likviditātes risks, ko rada centrālā darījumu partnera ieguldījumu politika un procedūras ārkārtējos, taču iespējamajos tirgus apstākļos.

3. Likviditātes riska pārvaldības sistēma ietver likviditātes plānu, ko dokumentē un uztur atbilstīgi 12. pantam. Likviditātes plāna minimālajā saturā ietilpst centrālā darījumu partnera procedūras attiecībā uz:

- a) tā likviditātes vajadzību dažādos tirgus scenārijos pārvaldību un uzraudzību vismaz reizi dienā;
- b) pietiekamu likvido finanšu resursu uzturēšanu, lai apmierinātu tā likviditātes vajadzības, un nodalīšanu starp dažādiem likvido resursu veidiem pēc to izmantojuma;
- c) centrālajam darījumu partnerim pieejamo likvido aktīvu un tā likviditātes vajadzību noteikšanu un novērtēšanu reizi dienā;
- d) likviditātes riska avotu noteikšanu;
- e) laikposmu novērtēšanu, kādos būtu jābūt pieejamiem centrālā darījumu partnera likvidajiem finanšu resursiem;
- f) iespējamo likviditātes vajadzību ņemšanu vērā, kuras izriet no tīrvērtes dalībnieku spējas nodrošināt naudas līdzekļu maiņu pret bezskaidras naudas nodrošinājumu;
- g) procedūrām likviditātes deficīta gadījumā;
- h) jebkuru tādu likvido finanšu resursu papildināšanu, kurus tas var izmantot stresa apstākļu gadījumos.

Centrālā darījumu partnera valde apstiprina plānu pēc apspriešanās ar risku komiteju.

4. Centrālais darījumu partneris novērtē likviditātes risku, ar kuru tas saskaras, tostarp attiecībā uz situācijām, kad centrālais darījumu partneris vai tā tīrvērtes dalībnieki tīrvērtes vai norēķinu procesa ietvaros nespēj nokārtot savas maksājumu saistības termiņā, un tajā ņem vērā arī centrālā darījumu partnera ieguldījumu darbības. Riska pārvaldības sistēmā ņem vērā arī likviditātes vajadzības, kas izriet no centrālā darījumu partnera attiecībām ar jebkuru struktūru, attiecībā pret kuru centrālais darījumu partneris ir pakļauts likviditātes riskam, tostarp:

- a) norēķinu bankām;
- b) maksājumu sistēmām;
- c) vērtspapīru norēķinu sistēmām;
- d) korespondentbankām, kurās ir nostro konti;
- e) turētājbankām;
- f) likviditātes nodrošinātājiem;
- g) sadarbspējīgiem centrālajiem darījumu partneriem;
- h) pakalpojumu sniedzējiem.

5. Centrālais darījumu partneris ņem vērā visas savstarpējās atkarības starp ar 4. punktā minētajām struktūrām un daudzveidīgās attiecības, kādas 4. punktā minētai struktūrai var būt ar centrālo darījumu partneri tā likviditātes riska pārvaldības sistēmā.

6. Centrālais darījumu partneris ievieš ikdienas ziņojumu par vajadzībām un resursiem atbilstīgi 3. punkta a), b) un c) apakšpunktam un ceturkšņa ziņojumu par savu likviditātes plānu saskaņā ar 3. punkta d) līdz h) apakšpunktu. Ziņojumus dokumentē un saglabā atbilstīgi IV nodaļas noteikumiem.

33. pants

Pieeja likviditātes resursiem

1. Centrālais darījumu partneris katrā attiecīgajā valūtā uztur likvidos resursus, kuri ir samērīgi ar tā likviditātes prasībām, kas noteiktas saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 648/2012 44. pantu un šīs regulas 32. pantu. Šie likvidie resursi nepārsniedz:

- a) centrālajā emisijas bankā deponētās naudas daudzumu;
- b) naudas daudzumu, kas deponēts darbības atļauju saņēmušā kredītiestādē atbilstīgi 47. pantam;
- c) piešķirto kredītlīniju vai līdzvērtīgu vienošanos ar saistības izpildījušiem tīrvērtes dalībniekiem summu;
- d) noslēgto pārdošanas ar atpirkšanu līgumu summu;
- e) ļoti viegli pārdodamus finanšu instrumentus, kuris atbilst 45. un 46. panta prasībām un par kuriem centrālais darījumu partneris var pierādīt, ka tie ir viegli pieejami un pārvēršami naudā tajā pašā dienā, izmantojot iepriekš nolīgtu un augstā mērā uzticamu finansēšanas mehānismu, tostarp saspringtos tirgus apstākļos.

2. Centrālais darījumu partneris ņem vērā valūtas, kurās denominētas tā saistības, un stresa apstākļu iespējamo ietekmi uz tā spēju piekļūt ārvalstu valūtas tirgiem tādā veidā, kas būtu saderīgs ar ārvalstu valūtas vērtspapīru norēķinu cikliem un vērtspapīru norēķinu sistēmām.

3. Tīrvērtes dalībnieku pret tīrvērtes dalībniekiem sniegto nodrošinājumu piešķirtās kredītlīnijas netiek uzskaitītas dubulti kā likvidie līdzekļi. Centrālais darījumu partneris veic pasākumus, lai uzraudzītu un kontrolētu likviditātes riska darījumu koncentrāciju ar atsevišķiem likviditātes nodrošinātājiem.

4. Centrālais darījumu partneris veic pienācīgas stingras pārbaudes, lai pārliecinātos, ka tā likviditātes nodrošinātājiem ir pietiekamas iespējas izpildīt likviditātes vienošanās noteikumus.

5. Centrālais darījumu partneris regulāri testē savas procedūras saistībā ar pieeju resursiem atbilstīgi iepriekš nolīgtiem

finansēšanas mehānismiem. Tas var ietvert testa summu izgūšanu no komerciālajām kredītlīnijām, lai pārbaudītu resursu pieejamības ātrumu un procedūru uzticamību.

6. Centrālajam darījumu partnerim tā likviditātes plānā ir sīki izstrādātas procedūras, kā izmantot savus likvidos finanšu resursus, lai pildītu maksājumu saistības likviditātes deficīta laikā. Likviditātes procedūrās skaidri norāda, kad būtu jāizmanto konkrēti resursi. Procedūrās apraksta arī to, kā piekļūt skaidras naudas depozītiem vai skaidras naudas noguldījumiem uz vienu nakti, kā izpildīt tās pašas dienas tirgus darījumus, vai to, kā izmantot iepriekš nolīgtas likviditātes kredītlīnijas. Šīs procedūras regulāri testē. Centrālais darījumu partneris izstrādā arī atbilstošu finansēšanas mehānisma atjaunošanas plānu pirms tā termiņa beigām.

34. pants

Koncentrācijas risks

1. Centrālais darījumu partneris cieši uzrauga un kontrolē sava likviditātes riska koncentrāciju, tostarp tā riska darījumus ar 32. panta 4. punktā minētajām struktūrām un tās pašas grupas struktūrām.

2. Centrālā darījumu partnera likviditātes riska pārvaldības sistēmā ietilpst ierobežojumu piemērošana attiecībā uz riska darījumiem un koncentrāciju.

3. Centrālais darījumu partneris nosaka procesus un procedūras, ko piemēro gadījumos, kad tiek pārkāpti koncentrācijas ierobežojumi.

IX NODAĻA

SECĪBA SAISTĪBU NEIZPILDES GADĪJUMĀ

(Regulas (ES) Nr. 648/2012 45. pants)

35. pants

Centrālā darījumu partnera pašu resursu, kuri izmantojami saistību neizpildes gadījumā, summas aprēķināšana

1. Centrālais darījumu partneris uztur un norāda atsevišķi savā bilancē pašu resursu summu, kas paredzēta izmantošanai Regulas (ES) Nr. 648/2012 45. panta 4. punktā norādītajiem mērķiem.

2. Minimālo summu, kas minēta 1. punktā, centrālais darījumu partneris aprēķina, reizinot ar 25 % minimālo kapitālu, ieskaitot nesadalīto peļņu un rezerves, ko uztur saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 648/2012 16. pantu un Komisijas Deleģēto regulu (ES) Nr. 152/2013 ⁽¹⁾.

Centrālais darījumu partneris katru gadu pārskata šo minimālo summu.

⁽¹⁾ Skatīt šā Oficiālā Vēstneša 37. lpp.

3. Ja centrālais darījumu partneris ir izveidojis vairāk nekā vienu saistību neizpildes fondu dažādām finanšu instrumentu kategorijām, kam tas veic tīrvērti, visus īpaši izmantošanai paredzētos pašu resursus, kas aprēķināti saskaņā ar 1. punktu, iedala saistību neizpildes fondos proporcionāli katra saistību neizpildes fonda lielumam, un tie atsevišķi jānorāda tā bilancē un jāizmanto saistību neizpildes gadījumos, kas rodas dažādajos tirgus segmentos, uz kuriem attiecas saistību neizpildes fondi.

4. Nekādus resursus, izņemot kapitālu, tostarp nesadalīto peļņu un rezerves, kas minēts Regulas (ES) Nr. 648/2012 16. pantā, neizmanto 1. punkta prasību izpildei.

36. pants

Centrālā darījumu partnera pašu resursu, kas izmantojami saistību neizpildes gadījumā, summas uzturēšana

1. Centrālais darījumu partneris nekavējoties informē kompetento iestādi tad, ja uzturētā īpašo pašu resursu summa kļūst mazāka par summu, kas prasīta saskaņā ar 35. pantu, norāda prasības neizpildes iemeslu un rakstveidā sniedz visaptverošu aprakstu par pasākumiem un grafiku šīs summas atjaunošanai.

2. Ja, pirms centrālais darījumu partneris ir atjaunojis īpašos pašu resursus, atkal notiek viena vai vairāku tīrvērtes dalībnieku saistību neizpilde, tad Regulas (ES) Nr. 648/2012 45. panta nolūkā izmanto vienīgi no attiecīgajiem šim nolūkam paredzētajiem pašu resursiem atlikušo summu.

3. Centrālais darījumu partneris atjauno īpašos pašu resursus vismaz viena mēneša laikā no paziņojuma saskaņā ar 1. punktu.

X NODAĻA

NODROŠINĀJUMS

(Regulas (ES) Nr. 648/2012 46. pants)

37. pants

Vispārīgas prasības

Centrālais darījumu partneris ievieš un īsteno pārredzamu un paredzamu politiku un procedūras, pastāvīgi uzrauga kā nodrošinājumu pieņemto aktīvu likviditāti un vajadzības gadījumā veic ietekmes mazināšanas pasākumus.

Centrālais darījumu partneris vismaz reizi gadā pārskata savu atbilstīgo aktīvu politiku un procedūras. Šādu pārskatīšanu veic arī ikreiz, kad ir notikušas būtiskas izmaiņas, kas ietekmē centrālā darījumu partnera pakļautību riskiem.

38. pants

Naudas nodrošinājums

Piemērojot Regulas (ES) Nr. 648/2012 46. panta 1. punktu, ļoti likvidu nodrošinājumu naudā denominē vienā no šīm valūtām:

a) valūtā, par kuru centrālais darījumu partneris var pierādīt kompetentajai iestādei, ka tas spēj adekvāti pārvaldīt risku šajā valūtā;

b) valūtā, kurā centrālais darījumu partneris veic tīrvērtes darījumus, nodrošinājuma robežās, kurš ir vajadzīgs, lai segtu centrālā darījumu partnera riska darījumus šajā valūtā.

39. pants

Finanšu instrumenti

Piemērojot Regulas (ES) Nr. 648/2012 46. panta 1. punktu, finanšu instrumentus, bankas garantijas un zeltu, kas atbilst I pielikumā izklāstītajiem nosacījumiem, uzskata par nodrošinājumu ar augstu likviditāti.

40. pants

Nodrošinājuma vērtības noteikšana

1. Lai noteiktu vērtību ļoti likvidam nodrošinājumam, kā definēts 37. pantā, centrālais darījumu partneris ievieš un īsteno politiku un procedūras, lai aptuveni reālajā laikā uzraudzītu kredīta kvalitāti, tirgus likviditāti un cenu svārstības katram aktīvam, kas pieņemts kā nodrošinājums. Centrālais darījumu partneris regulāri un vismaz reizi gadā pārskata savas vērtēšanas politikas un procedūru atbilstību. Šādu pārskatīšanu veic arī ikreiz, kad ir notikušas būtiskas izmaiņas, kas ietekmē centrālā darījumu partnera pakļautību riskiem.

2. Centrālais darījumu partneris nosaka sava nodrošinājuma vērtību pēc tirgus cenām aptuveni reālajā laikā, un, ja tas nav iespējams, centrālajam darījumu partnerim jābūt iespējai pierādīt kompetentajām iestādēm, ka tas spēj pārvaldīt iespējamus riskus.

41. pants

Atskaitījumi

1. Centrālais darījumu partneris ievieš un īsteno politiku un procedūras, lai noteiktu pārdomātus atskaitījumus, kas piemērojami nodrošinājuma vērtībai.

2. Atskaitījumā ņem vērā to, ka saspringtos tirgus apstākļos var būt vajadzība likvidēt nodrošinājumu, un laiku, kas vajadzīgs tā likvidēšanai. Centrālais darījumu partneris pierāda kompetentajai iestādei, ka atskaitījumus aprēķina, izmantojot konservatīvu metodi, lai pēc iespējas ierobežotu prociklisku ietekmi. Katram nodrošinājuma aktīvam atskaitījumu nosaka, ņemot vērā attiecīgos kritērijus, tostarp:

a) aktīvu veidu un kredītriska līmeni saistībā ar finanšu instrumentu, pamatojoties uz centrālā darījumu partnera veiktu iekšēju novērtējumu. Veicot šādu novērtējumu, centrālais darījumu partneris izmanto definētu un objektīvu metodoloģiju, kas pilnībā nepaļaujas uz ārējiem atzinumiem un kurā ņemts vērā risks, kas saistīts ar emitenta galvenās uzņēmējdarbības vietas atrašanos konkrētā valstī;

- b) aktīvu termiņu;
- c) aktīvu vēsturisko un hipotētisko nākotnes cenu svārstīgumu saspringtos tirgus apstākļos;
- d) bāzes tirgus likviditāti, tostarp solītās/prasītās cenas starpības;
- e) ārvalstu valūtas risku, ja tāds ir;
- f) korelācijas risku.

3. Centrālais darījumu partneris regulāri uzrauga atskaitījumu atbilstīgumu. Centrālais darījumu partneris pārskata atskaitījumu politiku un procedūras vismaz reizi gadā un ikreiz, kad notiek būtiskas izmaiņas, kas ietekmē centrālā darījumu partnera pakļautību riskiem, bet pēc iespējas būtu jāizvairās no traucējošām vai vērienīgām izmaiņām atskaitījumos, kuras varētu radīt procikliskumu. Atskaitījumu politikai un procedūrām veic neatkarīgu apstiprināšanu vismaz reizi gadā.

42. pants

Koncentrācijas ierobežojumi

1. Centrālais darījumu partneris ievieš un īsteno politiku un procedūras, lai nodrošinātu, ka nodrošinājums ir pietiekami diversificēts, lai to varētu likvidēt noteiktā turēšanas periodā, neradot būtisku ietekmi uz tirgu. Politikā un procedūrās nosaka riska mazināšanas pasākumus, kas jāveic, ja ir pārsniegti 2. punktā noteiktie koncentrācijas ierobežojumi.

2. Centrālais darījumu partneris nosaka koncentrācijas ierobežojumus:

- a) atsevišķu emitentu līmenī;
- b) emitentu veida līmenī;
- c) aktīvu veida līmenī;
- d) katra tīrvērtes dalībnieka līmenī;
- e) visu tīrvērtes dalībnieku līmenī.

3. Koncentrācijas ierobežojumus nosaka saskaņā ar konservatīvu metodi, ņemot vērā visus būtiskos kritērijus, tostarp:

- a) finanšu instrumentus, ko emitējuši ekonomikas nozares, darbības, ģeogrāfiskā reģiona ziņā viena veida emitenti;
- b) finanšu instrumenta vai emitenta kredītriska līmeni, pamatojoties uz centrālā darījumu partnera veiktu iekšēju novērtējumu. Veicot šādu novērtējumu, centrālais darījumu partneris izmanto definētu un objektīvu metodoloģiju, kas pilnībā nepaļaujas uz ārējiem atzinumiem un kurā ņemts vērā risks, kas saistīts ar emitenta galvenās uzņēmējdarbības vietas atrašanos konkrētā valstī;
- c) finanšu instrumentu likviditāti un cenu svārstīgumu.

4. Centrālais darījumu partneris nodrošina, ka ne vairāk kā 10 % no tā nodrošinājuma garantē viena kredītiestāde vai līdzvērtīga trešās valsts finanšu iestāde, vai struktūra, kas pieder tai pašai uzņēmumu grupai kā kredītiestāde vai trešās valsts finanšu iestāde. Ja nodrošinājums, ko centrālais darījumu partneris saņem komercbankas garantijas veidā, ir lielāks nekā 50 % no kopējā nodrošinājuma, šo ierobežojumu drīkst paaugstināt līdz 25 %.

5. Aprēķinot 2. punktā noteiktos ierobežojumus, centrālais darījumu partneris iekļauj visus centrālā darījumu partnera riska darījumus ar emitentu, tostarp kumulatīvo kredītlīniju summu, noguldījumu sertifikātus, termiņnoguldījumus, krājkontus, noguldījuma kontus, norēķinu kontus, naudas tirgus instrumentus un atpakaļpirkuma līgumus, ko izmanto centrālais darījumu partneris. Šie ierobežojumi neattiecas uz centrālā darījumu partnera turētu nodrošinājumu, kas pārsniedz minimālās prasības attiecībā uz maržām, saistību neizpildes fondu vai citiem finanšu resursiem.

6. Nosakot koncentrācijas ierobežojumu centrālā darījumu partnera riska darījumiem ar atsevišķu emitentu, centrālais darījumu partneris apkopo un uzskata par vienotu risku savus riska darījumus ar visiem finanšu instrumentiem, ko emitējis emitents vai grupas struktūra un ko nepārprotami garantē emitents vai grupas struktūra, un ar finanšu instrumentiem, ko emitējuši uzņēmumi, kuru vienīgais mērķis ir turēt īpašumā ražošanas līdzekļus, kas ir būtiski emitenta uzņēmējdarbībai.

7. Centrālais darījumu partneris regulāri uzrauga koncentrācijas ierobežojumu atbilstību tā politikai un procedūrām. Centrālais darījumu partneris pārskata savu koncentrācijas ierobežojumu politiku un procedūru vismaz reizi gadā un ikreiz, kad notiek būtiskas izmaiņas, kas ietekmē centrālā darījumu partnera pakļautību riskiem.

8. Centrālais darījumu partneris informē kompetento iestādi un tīrvērtes dalībniekus par piemērojamiem koncentrācijas ierobežojumiem un visām izmaiņām saistībā ar tiem.

9. Ja centrālais darījumu partneris būtiski pārkāpj tā politikā un procedūrās noteiktos koncentrācijas ierobežojumus, tas nekavējoties informē kompetento iestādi. Centrālais darījumu partneris novērš pārkāpumu, cik drīz vien iespējams.

XI NODAĻA

IEGULDĪJUMU POLITIKA

(Regulas (ES) Nr. 648/2012 47. pants)

43. pants

Finanšu instrumenti ar augstu likviditāti

Piemērojot Regulas (ES) Nr. 648/2012 47. panta 1. punktu, parāda instrumentus var uzskatīt par ļoti likvidiem un ar minimālu kredītrisku un tirgus risku, ja tie ir parāda instrumenti, kas atbilst visiem II pielikumā izklāstītajiem nosacījumiem.

44. pants

Augsta līmeņa drošības pasākumi finanšu instrumentu deponēšanai

1. Ja centrālais darījumu partneris, ne nododot īpašumtiesības, ne tiesības uz vērtspapīriem, nevar 45. pantā minētos finanšu instrumentus vai finanšu instrumentus, kas tam iemaksāti kā maržas, iemaksas saistību neizpildes fondā vai iemaksas citos finanšu resursos, deponēt pie vērtspapīru norēķinu sistēmas dalībnieka, kas nodrošina pilnīgu šo instrumentu aizsardzību, tad šādus finanšu instrumentus deponē kādā no šīm struktūrām:

- a) centrālajā bankā, kas nodrošina pilnīgu šo instrumentu aizsardzību un kas nepieciešamības gadījumā centrālajam darījumu partnerim piešķir tūlītēju pieeju finanšu instrumentam;
- b) kredītiestādē, kam piešķirta atļauja, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2006/48/EK⁽¹⁾, kura nodrošina šo instrumentu pilnīgu nošķiršanu un aizsardzību, nepieciešamības gadījumā centrālajam darījumu partnerim piešķir tūlītēju pieeju finanšu instrumentiem un par kuru centrālais darījumu partneris var pierādīt, ka tai ir zems kredītrisks, pamatojoties uz centrālā darījumu partnera veiktu iekšēju novērtējumu. Veicot šādu novērtējumu, centrālais darījumu partneris izmanto definētu un objektīvu metodoloģiju, kas pilnībā nepaļaujas uz ārējiem atzinumiem un kurā ņemts vērā risks, kas saistīts ar kredītiestādes galvenās uzņēmējdarbības vietas atrašanos konkrētā valstī;
- c) trešās valsts finanšu iestādē, uz kuru attiecas un kura ievēro prudenciālas uzraudzības noteikumus, ko attiecīgās kompetentās iestādes uzskata par vismaz tikpat stingriem kā Direktīvā 2006/48/EK paredzētos prudenciālas uzraudzības noteikumus, un kurai ir stabila grāmatvedības prakse, kontu turēšanas procedūras un iekšējā kontrole, un kura nodrošina šo instrumentu pilnīgu nošķiršanu un aizsardzību, nepieciešamības gadījumā piešķir centrālajam darījumu partnerim tūlītēju pieeju finanšu instrumentiem un par kuru centrālais darījumu partneris var pierādīt, ka tai ir zems kredītrisks, pamatojoties uz centrālā darījumu partnera veiktu iekšēju novērtējumu. Veicot šādu novērtējumu, centrālais darījumu partneris izmanto definētu un objektīvu metodoloģiju, kas pilnībā nepaļaujas uz ārējiem atzinumiem un kurā ņemts vērā risks, kas saistīts ar emitenta galvenās uzņēmējdarbības vietas atrašanos konkrētā valstī.

2. Ja finanšu instrumenti tiek deponēti saskaņā ar 1. punkta b) vai c) apakšpunktu, to turējumu nodrošina saskaņā ar noteikumiem, kas novērš jebkādas zaudējumus centrālajam darījumu partnerim, kuri varētu rasties atļauju saņēmušās finanšu iestādes saistību neizpildes vai maksātnespējas gadījumā.

3. Augsta līmeņa drošības pasākumi finanšu instrumentu deponēšanai, kas iemaksāti kā maržas, iemaksas saistību neizpildes fondā vai iemaksas citos finanšu resursos, centrālajam

darījumu partnerim ļauj atkārtoti izmantot šos finanšu instrumentus tikai tad, ja ir spēkā Regulas (ES) Nr. 648/2012 39. panta 8. punktā paredzētie nosacījumi un ja atkārtotas izmantošanas mērķis ir pārvaldīt tūrvērtes dalībnieka saistību neizpildes gadījumu vai īstenot vienošanos par sadarbību.

45. pants

Augsta līmeņa drošības pasākumi naudas līdzekļu uzturēšanai

1. Piemērojot Regulas (ES) Nr. 648/2012 47. panta 4. punktu, ja skaidra nauda tiek deponēta iestādē, kas nav centrālā banka, tad šāds depozīts atbilst visiem turpmāk minētajiem nosacījumiem:

- a) depozīts ir vienā no šīm valūtām:
  - i) valūtā, par kuras riskiem centrālais darījumu partneris ar augstu uzticamības pakāpi var pierādīt, ka tas spēj tos pārvaldīt;
  - ii) valūtā, kurā centrālais darījumu partneris veic darījumu tūrvērti, attiecīgajā valūtā saņemtā nodrošinājuma robežās;
- b) depozīts ir vienā no šādām struktūrām:
  - i) kredītiestādē, kam piešķirta atļauja, kā definēts Direktīvā 2006/48/EK, par kuru centrālais darījumu partneris var pierādīt, ka tai ir zems kredītrisks, pamatojoties uz centrālā darījumu partnera veiktu iekšēju novērtējumu. Veicot šādu novērtējumu, centrālais darījumu partneris izmanto definētu un objektīvu metodoloģiju, kas pilnībā nepaļaujas uz ārējiem atzinumiem un kurā ņemts vērā risks, kas saistīts ar emitenta galvenās uzņēmējdarbības vietas atrašanos konkrētā valstī;
  - ii) trešās valsts finanšu iestādē, uz kuru attiecas un kura ievēro prudenciālas uzraudzības noteikumus, ko attiecīgās kompetentās iestādes uzskata par vismaz tikpat stingriem kā tos, kas paredzēti Direktīvā 2006/48/EK, kurai ir stabila grāmatvedības prakse, kontu turēšanas procedūras un iekšējā kontrole un par kuru centrālais darījumu partneris var pierādīt, ka tai ir zems kredītrisks, pamatojoties uz centrālā darījumu partnera veiktu iekšēju novērtējumu. Veicot šādu novērtējumu, centrālais darījumu partneris izmanto definētu un objektīvu metodoloģiju, kas pilnībā nepaļaujas uz ārējiem atzinumiem un kurā ņemts vērā risks, kas saistīts ar emitenta galvenās uzņēmējdarbības vietas atrašanos konkrētā valstī.

2. Ja skaidra nauda tiek uzturēta kā vienas nakts depozīts saskaņā ar 1. punktu, tad ne mazāk kā 95 % no šīs naudas, kuru aprēķina par vidējo laikposmu, kas ir viens kalendārais mēnesis, deponē saskaņā ar noteikumiem, kas garantē naudas nodrošinājumu ar ļoti likvidiem finanšu instrumentiem, kuri atbilst 45. panta prasībām, izņemot minētā panta 1. punkta c) apakšpunktā norādīto prasību.

(¹) OV L 177, 30.6.2006., 1. lpp.

45. pants

Koncentrācijas ierobežojumi

1. Centrālais darījumu partneris ievieš un īsteno politiku un procedūras, lai nodrošinātu, ka finanšu instrumenti, kuros tiek ieguldīti tā finanšu resursi, ir pietiekami diversificēti.
2. Centrālais darījumu partneris nosaka koncentrācijas robežas un uzrauga tā finanšu resursu koncentrāciju:
  - a) atsevišķu finanšu instrumentu līmenī;
  - b) finanšu instrumentu veidu līmenī;
  - c) atsevišķu emitentu līmenī;
  - d) emitentu veidu līmenī;
  - e) darījuma partneru līmenī, ar kuriem ir noslēgtas vienošanās atbilstīgi 44. panta 1. punkta b) un c) apakšpunktam vai 45. panta 2. punktam.
3. Attiecībā uz emitentu veidiem centrālais darījumu partneris ņem vērā šādus faktorus:
  - a) ģeogrāfisko sadalījumu;
  - b) savstarpējās atkarības un daudzveidīgās attiecības, kas struktūrai var būt ar centrālo darījumu partneri;
  - c) kredītriska līmeni;
  - d) centrālā darījumu partnera riska darījumus saistībā ar produktiem, kuriem centrālais darījumu partneris veic tīrvērti.
4. Politikā un procedūrās ir noteikti riska mazināšanas pasākumi, kas jāpiemēro, ja ir pārsniegti koncentrācijas ierobežojumi.
5. Nosakot koncentrācijas ierobežojumus centrālā darījumu partnera riska darījumiem ar atsevišķiem emitentiem vai turētājbankām, centrālais darījumu partneris apkopo un uzskata par vienotu risku savus riska darījumus ar visiem finanšu instrumentiem, ko emitējis vai kurus nepārprotami garantējis emitents, un visiem finanšu resursiem, kas deponēti turētājbankā.
6. Centrālais darījumu partneris regulāri uzrauga koncentrācijas ierobežojumu atbilstību tā politikai un procedūrām. Turklāt centrālais darījumu partneris pārskata savu koncentrācijas ierobežojumu politiku un procedūru vismaz reizi gadā un ikreiz, kad notiek būtiskas izmaiņas, kas ietekmē centrālā darījumu partnera pakļautību riskiem.

7. Ja centrālais darījumu partneris pārkāpj tā politikā un procedūrās noteiktos koncentrācijas ierobežojumus, tas nekavējoties informē kompetento iestādi. Centrālais darījumu partneris novērš pārkāpumu, cik drīz vien iespējams.

46. pants

Bezskaidras naudas nodrošinājums

Ja nodrošinājums ir saņemts kā finanšu instruments saskaņā ar X nodaļas noteikumiem, piemēro tikai 44. un 45. pantu.

XII NODAĻA

PĀRSKATS PAR MODEĻIEM, STRESA TESTIEM UN ATPAKAĻEJOŠĀM PĀRBAUDĒM

(Regulas (ES) Nr. 648/2012 49. pants)

1. IEDAĻA

Modeļi un programmas

47. pants

Modeļu apstiprināšana

1. Centrālais darījumu partneris veic visaptverošu apstiprināšanu saviem modeļiem, to metodēm un likviditātes riska pārvaldības sistēmai, kuru izmanto, lai kvantitatīvi izteiktu, apkopotu un pārvaldītu tā riskus. Jebkādam būtiskām pārskatīšanām vai pielāgojumiem tā modeļos, to metodoloģijā un likviditātes riska pārvaldības sistēmā veic pienācīgu pārvaldību, tostarp konsultējoties ar riska komiteju, un pirms to piemērošanas tos apstiprina kvalificēta un neatkarīga persona.
2. Centrālā darījumu partnera apstiprināšanas procesu dokumentē un vismaz precīzē politiku, ko izmanto, lai pārbaudītu centrālā darījumu partnera maržu, saistību neizpildes fonda un citu finanšu resursu aprēķināšanas metodes un likvīdo finanšu resursu aprēķināšanas sistēmu. Jebkādam šādas politikas būtiskām pārskatīšanām vai pielāgojumiem nodrošina pienācīgu pārvaldību, tostarp konsultējoties ar riska komiteju, un pirms to piemērošanas tās apstiprina kvalificēta un neatkarīga persona.
3. Visaptveroša apstiprināšana ietver vismaz šādas darbības:
  - a) modeļu un regulējuma konceptuālās stabilitātes novērtējumu, aptverot arī to izstrādes dokumentāciju;
  - b) notiekošās uzraudzības procedūru pārskatīšanu, tostarp procesu pārbaudes un salīdzinošo vērtēšanu;
  - c) modeļu, to metodoloģijas un regulējuma izstrādē izmantoto parametru un pieņēmumu pārskatīšanu;
  - d) atbilstības un piemērotības pārskatīšanu modeļiem, to metodoloģijai un regulējumam, kas pieņemti attiecībā uz līgumu veidu, kuriem tos piemēro;

e) savu stresa testēšanas scenāriju piemērotības pārskatīšanu atbilstīgi VII nodaļai un 52. pantam;

f) testēšanas rezultātu analīzi.

4. Centrālais darījumu partneris nosaka kritērijus, pēc kuriem izvērtē, vai tā modeļus, to metodoloģiju un likviditātes riska pārvaldības sistēmu var veiksmīgi apstiprināt. Viens no kritērijiem ir arī veiksmīgi testēšanas rezultāti.

5. Ja cenu dati nav viegli pieejami vai uzticami, centrālais darījumu partneris reaģē uz šādiem ierobežojumiem un vismaz izmanto konservatīvus pieņēmumus, kas balstīti uz novērotajiem korelējošiem vai saistītiem tirgiem un aktuālajām tirgus norisēm.

6. Ja cenu dati nav viegli pieejami vai uzticami, sistēmām un vērtēšanas modeļiem, ko izmanto šim nolūkam, nodrošina pienācīgu pārvaldību (tostarp – konsultējoties ar riska komiteju), apstiprināšanu un testēšanu. Centrālais darījumu partneris uzdod savus vērtēšanas modeļus attiecībā uz dažādiem tirgus scenārijiem apstiprināt kvalificētai un neatkarīgai personai, lai nodrošinātu, ka saskaņā ar tā modeļiem tiek precīzi aprēķinātas atbilstošas cenas, un vajadzības gadījumā koriģē sākotnējo maržu aprēķinu, lai tajā būtu ņemti vērā visi konstatētie modeļa riski.

7. Centrālais darījumu partneris regulāri sagatavo novērtējumu par sava maržu modeļa teorētiskajām un empīriskajām īpašībām attiecībā uz visiem finanšu instrumentiem, kuriem tas veic tīrvērti.

48. pants

Testēšanas programmas

1. Centrālajam darījumu partnerim ir politika un procedūras, kurās sīki aprakstītas stresa testu un atpakaļejošo pārbaūžu programmas, kuras tas piemēro, lai novērtētu, cik atbilstīgi, precīzi, uzticami un stabili ir tā modeļi un metodoloģija, ko izmanto, lai aprēķinātu tā riska kontroles mehānismus, tostarp maržas, iemaksas saistību neizpildes fondā un citus finanšu resursus dažādos tirgus apstākļos.

2. Centrālā darījumu partnera politikā un procedūrās ir sīki izklāstīta arī stresa testēšanas programma, ko tas izmanto, lai novērtētu likviditātes riska pārvaldības sistēmas atbilstīgumu, precizitāti, uzticamību un stabilitāti.

3. Politikā un procedūrās ir noteikta vismaz metodoloģija piemērotu testu izvēlei un izstrādei, tostarp portfeļa un tirgus datu atlasei, testu veikšanas regularitāte, specifiskās riska iezīmes finanšu instrumentiem, kam veic tīrvērti, testēšanas rezultātu un izņēmumu analīze un nepieciešamie attiecīgie korektīvie pasākumi.

4. Centrālais darījumu partneris visu testu veikšanā iekļauj visas klientu pozīcijas.

2. IEDAĻA

Atpakaļejošās pārbaudes

49. pants

Atpakaļejošo pārbaūžu procedūra

1. Centrālais darījumu partneris novērtē savu maržu segumu, veicot faktisko rezultātu *ex post* salīdzinājumu ar gaidītajiem rezultātiem, kuri tika iegūti, izmantojot maržas aprēķināšanas modeļus. Šādu analīzi ar atpakaļejošās pārbaudes palīdzību veic katru dienu, lai novērtētu, vai attiecībā uz maržu segumu ir radušies kādi testēšanas izņēmumi. Segumu novērtē aktuālajām pozīcijām finanšu instrumentos un attiecībā uz tīrvērtes dalībniekiem un ņem vērā finanšu instrumentu portfeļa maržas noteikšanas iespējamo ietekmi un, attiecīgā gadījumā, sadarbīgos centrālos darījumu partnerus.

2. Centrālais darījumu partneris savā atpakaļejošo pārbaūžu programmā ņem vērā atbilstīgus vēsturiskos laikposmus, lai nodrošinātu, ka novērojumu laikposms ir pietiekams, lai mazinātu jebkādu nelabvēlīgu ietekmi uz statistisko nozīmīgumu.

3. Centrālais darījumu partneris savā atpakaļejošo pārbaūžu programmā ņem vērā vismaz skaidrus statistiskos testus un darbības rezultātu kritērijus, ko centrālais darījumu partneris nosaka atpakaļejošo pārbaūžu rezultātu novērtēšanai.

4. Lai saņemtu riska komitejas ieteikumus maržas modeļa pārskatīšanai, centrālais darījumu partneris regulāri ziņo riska komitejai par saviem atpakaļejošo pārbaūžu rezultātiem un analīzi tādā veidā, ka netiek pārkāpti konfidencialitātes noteikumi.

5. Atpakaļejošo pārbaūžu rezultātus un analīzes datus dara pieejamus visiem tīrvērtes dalībniekiem un – ja tie centrālajam darījumu partnerim ir zināmi – klientiem. Visiem pārējiem klientiem atpakaļejošo pārbaūžu rezultātus un analīzes datus pēc pieprasījuma dara pieejamus attiecīgie tīrvērtes dalībnieki. Minēto informāciju apkopo tādā veidā, ka netiek pārkāpti konfidencialitātes noteikumi, un tīrvērtes dalībniekiem un klientiem ir pieeja detalizētiem atpakaļejošo pārbaūžu rezultātiem un analīzes datiem tikai par savu finanšu instrumentu portfeli.

6. Centrālais darījumu partneris nosaka procedūras, lai konkretizētu darbības, ko tas varētu veikt, ņemot vērā atpakaļejošo pārbaūžu analīzes rezultātus.

3. IEDAĻA

Jutīguma testēšana un analīze

50. pants

Jutīguma testēšanas un analīzes procedūra

1. Centrālais darījumu partneris veic jutīguma testus un analīzi, lai novērtētu sava maržu modeļa segumu dažādos tirgus apstākļos, izmantojot vēsturiskos datus par faktiskajiem saspringtajiem tirgus apstākļiem un hipotētiskos datus par iespējamajiem saspringtiem tirgus apstākļiem, kas tomēr nav īstenojušies.

2. Centrālais darījumu partneris izmanto plašu parametru un pieņēmumu spektru, lai aptvertu dažādus vēsturiskos un hipotētiskos apstākļus, tostarp vissvārstīgākos periodus, kādi pieredzēti tā apkalpotajos tirgos, un ekstrēmas izmaiņas korelācijās starp to līgumu cenām, kuriem centrālais darījumu partneris veic tūrvērti, lai saprastu, kā ārkārtīgi saspringti tirgus apstākļi un svarīgu modeļa parametru izmaiņas varētu ietekmēt maržu seguma līmeni.

3. Jūtīguma analīzi veic vairākiem faktiski eksistējošiem un reprezentatīviem tūrvērtes dalībnieku portfeliem. Reprezentatīvos portfeļus izvēlas, pamatojoties uz to jutīgumu pret būtiskiem riska faktoriem un korelācijām, kam pakļauts centrālais darījumu partneris. Šādi jutīguma testi un analīze ir izstrādāti tā, lai pārbaudītu sākotnējā maržu modeļa galvenos parametrus un pieņēmumus ar vairākiem ticamības intervāliem, lai noteiktu sistēmu jutīgumu pret kļūdām, kalibrējot šādus parametrus un pieņēmumus. Pienācīgu uzmanību pievērš riska faktoru termiņstrukturārai un pieņemtajai korelācijai starp riska faktoriem.

4. Centrālais darījumu partneris izvērtē potenciālos zaudējumus tūrvērtes dalībnieka pozīcijās.

5. Centrālais darījumu partneris attiecīgā gadījumā ņem vērā parametrus, kas atspoguļo tādu tūrvērtes dalībnieku vienlaicīgu saistību neizpildi, kuri emitē finanšu instrumentus, kam centrālais darījumu partneris veic tūrvērti, vai atvasināto instrumentu, kam centrālais darījumu partneris veic tūrvērti, pamatā esošos instrumentus. Attiecīgā gadījumā ņem vērā arī ietekmi, ko rada tāda klienta saistību neizpilde, kurš emitē finanšu instrumentus, kam centrālais darījumu partneris veic tūrvērti, vai atvasināto instrumentu, kam centrālais darījumu partneris veic tūrvērti, pamatā esošos instrumentus.

6. Lai saņemtu riska komitejas ieteikumus maržu modeļa pārskatīšanai, centrālais darījumu partneris regulāri ziņo riska komitejai par saviem jutīguma pārbažu rezultātiem un analīzi tādā veidā, ka netiek pārkāpti konfidencialitātes noteikumi.

7. Centrālais darījumu partneris nosaka procedūras, lai konkretizētu darbības, ko tas varētu veikt, ņemot vērā jutīguma pārbažu analīzes rezultātus.

4. IEDAĻA

Stresa testi

51. pants

Stresa testēšanas procedūra

1. Centrālā darījumu partnera veiktajos stresa testos piemēro stresa parametrus, pieņēmumus un scenārijus modeļiem, ko izmanto, lai novērtētu riska darījumu apjomu un pārliecinātos, ka tā finanšu resursi ir pietiekami, lai segtu šos riska darījumus ārkārtējos, taču iespējamos tirgus apstākļos.

2. Saskaņā ar centrālā darījumu partnera stresa testēšanas programmu dažādi stresa testi tam ir jāveic regulāri, ņemot vērā centrālā darījumu partnera produktu klāstu, visus tā modeļu un to metodoloģiju elementus un tā likviditātes riska pārvaldības sistēmu.

3. Centrālā darījumu partnera stresa testēšanas programmā ir noteikts, ka stresa testus veic, izmantojot noteiktus stresa testu scenārijus gan par pagātnē pieredzētiem, gan par hipotētiskiem ārkārtējiem, taču iespējamiem tirgus apstākļiem saskaņā ar VII nodaļu. Pagātnes apstākļus nepieciešamības gadījumā pārskata un pielāgo. Centrālais darījumu partneris ņem vērā arī citu veidu atbilstošus stresa testēšanas scenārijus, tostarp – bet ne tikai – tā norēķinu banku, korespondentbanku, kurās ir nostro konti, turētājbanku, likviditātes nodrošinātāju vai sadarbības spējīgu centrālo darījumu partneru tehniskas vai finansiālas problēmas.

4. Centrālajam darījumu partnerim ir iespējas pielāgot savus stresa testus, ātri iekļaujot jaunus vai potenciālus riskus.

5. Centrālais darījumu partneris ņem vērā iespējamus zaudējumus, kas var rasties tāda klienta (ja tas ir zināms), kurš veic tūrvērti ar vairākiem tūrvērtes dalībniekiem, saistību neizpildes gadījumā.

6. Centrālais darījumu partneris regulāri ziņo riska komitejai par saviem stresa testu rezultātiem un analīzi tādā veidā, ka netiek pārkāpti konfidencialitātes noteikumi, lai saņemtu riska komitejas ieteikumus tā modeļu, metodoloģiju un tā likviditātes riska pārvaldības sistēmas pārskatīšanai.

7. Stresa testu rezultātus un analīzes datus dara pieejamus visiem tūrvērtes dalībniekiem un – ja tie centrālajam darījumu partnerim ir zināmi – klientiem. Visiem pārējiem klientiem stresa testu rezultātus un analīzes datus pēc pieprasījuma dara pieejamus attiecīgie tūrvērtes dalībnieki. Minēto informāciju apkopo tādā veidā, ka netiek pārkāpti konfidencialitātes noteikumi, un tūrvērtes dalībniekiem un klientiem ir pieejama detalizētiem stresa testu rezultātiem un analīzes datiem tikai par savu finanšu instrumentu portfeli.

8. Centrālais darījumu partneris nosaka procedūras, lai konkretizētu darbības, ko tas varētu veikt, ņemot vērā stresa testu analīzes rezultātus.

52. pants

Stresa testos vērā ņemamie riska faktori

1. Centrālais darījumu partneris nosaka būtiskos riska faktorus, kas raksturīgi līgumiem, kuriem tas veic tūrvērti, un kas varētu radīt ietekmi uz tā zaudējumiem; tam ir atbilstoša metode šo riska faktoru mērīšanai. Centrālā darījumu partnera stresa testos attiecīgā gadījumā ņem vērā vismaz riska faktorus, kas noteikti attiecībā uz šādu veidu finanšu instrumentiem:

a) līgumiem, kas attiecas uz procentu likmēm, – riska faktorus, kas saistīti ar procentu likmēm katrai valūtai, kurā centrālais darījumu partneris veic tūrvērti finanšu instrumentiem. Ienesīguma līknes modeli sadala dažādos beigu termiņu segmentos, lai aptvertu likmju svārstīguma atšķirības visā līknē. Saistīto riska faktoru skaits ir atkarīgs no procentu likmju līgumu, kuriem tūrvērti veic centrālais darījumu partneris, sarežģītības. Bāzes risku, ko rada nepilnīgi korelējoša dinamika starp valsts un citām fiksētā ienākuma procentu likmēm, aptver atsevišķi;

- b) līgumiem, kas attiecas uz maiņas kursu, – riska faktorus, kas saistīti ar katru ārvalstu valūtu, kurā centrālais darījumu partneris veic finanšu instrumentu tīrvērti, un valūtas maiņas kursu starp valūtu, kurā tiek pieprasītas maržas, un valūtu, kurā centrālais darījumu partneris veic finanšu instrumentu tīrvērti;
- c) līgumiem, kas saistīti ar kapitāla vērtspapīriem, – riska faktorus, kas saistīti ar atsevišķu kapitāla vērtspapīru emisiju svārstīgumu attiecībā uz katru tirgu, kurā centrālais darījumu partneris veic tīrvērti, un ar kopējā kapitāla vērtspapīru tirgus dažādu sektoru svārstīgumu. Konkrētām tirgum paredzētās modeļēšanas tehnikas sarežģītība un veids ir atbilstoši centrālā darījumu partnera riska darījumiem kopējā tirgū, kā arī tā atsevišķu kapitāla vērtspapīru emisiju koncentrācijai attiecīgajā tirgū;
- d) preču līgumiem – riska faktorus, kuros ņemtas vērā preču līgumu un atvasināto instrumentu, kuriem centrālais darījumu partneris veic tīrvērti, dažādās kategorijas un apakškategorijas, tostarp attiecīgā gadījumā ienākuma no īpašumtiesībām mainību starp preces atvasināto instrumentu pozīcijām un naudas pozīcijām precē;
- e) līgumiem, kas saistīti ar kredītu, – riska faktorus, kuros ņemts vērā pēkšņas saistību nepildīšanas risks, tostarp kumulatīvais risks, kas izriet no vairākām saistību neizpildēm, bāzes risks un atgūšanas likmes svārstības.

2. Savos stresa testos centrālais darījumu partneris pienācīgi ņem vērā arī vismaz:

- a) korelācijas, tostarp tās, kuras konstatētas starp noteiktajiem riska faktoriem un līdzīgiem līgumiem, kuriem centrālais darījumu partneris veic tīrvērti;
- b) faktorus, kas saistīti ar līguma, kam veic tīrvērti, implicēto un vēsturisko svārstīgumu;
- c) jebkuru jaunu līgumu, kuriem centrālais darījumu partneris veic tīrvērti, specifiskās īpašības;
- d) koncentrācijas risku, tostarp pret tīrvērtes dalībnieku un pret tīrvērtes dalībnieka grupas struktūrām;
- e) savstarpējās atkarības un daudzpusējās attiecības;
- f) saistītos riskus, tostarp ārvalstu valūtas risku;
- g) noteiktos ierobežojumus riska pakļautībai;
- h) korelācijas risku.

53. pants

Stresa testēšana kopējiem finanšu resursiem

1. Centrālā darījumu partnera stresa testēšanas programma nodrošina, ka tā maržas, saistību neizpildes fonda iemaksas un citi finanšu resursi visi kopā ir pietiekami, lai ārkārtējos, taču iespējamos tirgus apstākļos nosegtu vismaz divu to tīrvērtes dalībnieku saistību neizpildi, ar kuriem tam ir vislielākie riska darījumi. Ar stresa testēšanas programmas palīdzību tiek izvērtēti arī iespējamie zaudējumi ārkārtējos, taču iespējamos tirgus apstākļos, ja saistības nepilda tās pašas grupas struktūras, pie kuras pieder divi tie tīrvērtes dalībnieki, ar kuriem tam ir vislielākie riska darījumi.

2. Centrālā darījumu partnera stresa testēšanas programma nodrošina, ka tā maržas un saistību neizpildes fonds ir pietiekami, lai saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 648/2012 42. pantu nosegtu vismaz tā tīrvērtes dalībnieka saistību neizpildi, ar kuru tam ir vislielākie riska darījumi, vai arī riska darījumu ziņā otrā un trešā lielākā tīrvērtes dalībnieka saistību neizpildi, ja to riska darījumu summa ir lielāka.

3. Centrālais darījumu partneris veic rūpīgu analīzi par potenciālajiem zaudējumiem, kādi tam varētu rasties, un izvērtē potenciālos zaudējumus tīrvērtes dalībnieka pozīcijās, tostarp risku, ka šādu pozīciju likvidācija varētu ietekmēt tirgu un centrālā darījumu partnera maržu seguma līmeni.

4. Centrālais darījumu partneris savos stresa testos attiecīgā gadījumā ņem vērā ietekmi, kāda būtu tāda tīrvērtes dalībnieka saistību neizpildei, kurš emitē finanšu instrumentus, kam centrālais darījumu partneris veic tīrvērti, vai atvasināto instrumentu, kam centrālais darījumu partneris veic tīrvērti, pamatā esošos instrumentus. Attiecīgā gadījumā ņem vērā arī ietekmi, ko rada tāda klienta saistību neizpilde, kurš emitē finanšu instrumentus, kam centrālais darījumu partneris veic tīrvērti, vai atvasināto instrumentu, kam centrālais darījumu partneris veic tīrvērti, pamatā esošos instrumentus.

5. Centrālais darījumu partneris savos stresa testos ņem vērā likvidācijas periodu, kā noteikts 26. pantā.

54. pants

Stresa testēšana attiecībā uz likvidajiem finanšu resursiem

1. Centrālā darījumu partnera stresa testēšanas programma attiecībā uz tā likvidajiem finanšu resursiem nodrošina, ka tie ir pietiekami saskaņā ar VIII nodaļā izklāstītajām prasībām.

2. Centrālajam darījumu partnerim ir skaidri un pārskatāmi noteikumi un procedūras, lai novērstu nepietiekamu likvidāto finanšu resursu situāciju, ja tādu atklāj stresa testi, un lai nodrošinātu maksājumu saistību izpildi.

Centrālajam darījumu partnerim ir arī skaidras procedūras savu stresa testu rezultātu un analīzes datu izmantošanai, lai novērtētu un pielāgotu savas likviditātes riska pārvaldības sistēmas un likviditātes nodrošinātāju atbilstību.

3. Stresa testēšanā attiecībā uz likvīdajiem finanšu resursiem izmantotajos stresa testēšanas scenārijos ņem vērā centrālā darījumu partnera struktūru un darbību, un tie aptver visas struktūras, kas varētu tam radīt būtisku likviditātes risku. Šādos stresa testos ņem vērā arī jebkādas ciešas saiknes vai līdzīgus riska darījumus starp centrālā darījumu partnera tīrvērtes dalībniekiem, tostarp citām tās pašas grupas struktūrām, un novērtē vairāku saistību neizpildes gadījumu varbūtību un iespējamo domino efektu, ko tās varētu radīt starp tā tīrvērtes dalībniekiem.

5. IEDAĻA

Segums un testu rezultātu izmantošana

55. pants

Pietiekama seguma uzturēšana

1. Lai varētu nekavējoties pielāgot savu maržu prasību aprēķināšanu, pienācīgi ņemot vērā jaunus tirgus apstākļus, centrālais darījumu partneris ievieš un uztur procedūras, kas ļauj konstatēt izmaiņas tirgus apstākļos, tostarp svārstīguma palielināšanos vai likviditātes samazināšanos attiecībā uz finanšu instrumentiem, kuriem tas veic tīrvērti, lai varētu nekavējoties pielāgot savu maržu prasību aprēķināšanu, pienācīgi ņemot vērā jaunus tirgus apstākļus.

2. Centrālais darījumu partneris veic testus attiecībā uz atskaitījumiem, ko tas piemēro, lai nodrošinātu, ka novērotos ārkārtējos, taču iespējamos tirgus apstākļos nodrošinājumu var likvidēt vismaz pēc tā samazinātās vērtības.

3. Ja centrālais darījumu partneris iekasē maržu portfela, nevis produktu līmenī, tas nepārtraukti pārskata un testē kompensēšanu starp produktiem. Centrālais darījumu partneris šādu kompensēšanu balsta uz piesardzīgu un ekonomiski nozīmīgu metodoloģiju, kurā ņemts vērā produktu cenu savstarpējās atkarības līmenis. Konkrēti, centrālais darījumu partneris testē to, kā mainās korelācijas faktiski konstatētos un hipotētiskos smagos tirgus apstākļos.

56. pants

Modeļu pārskatīšana, izmantojot testa rezultātus

1. Centrālajam darījumu partnerim ir skaidras procedūras, lai noteiktu papildu maržas summu, kāda tam var būt vajadzīga (tostarp tajā pašā dienā), un lai pārkalibrētu savu maržas modeli, ja atpakaļejošo pārbaužu rezultāti liecina par to, ka modelis nav darbojies tā, kā ticis gaidīts, un rezultātā ar modeļa palīdzību nav iespējams noteikt atbilstošu sākotnējās maržas summu, kas vajadzīga, lai panāktu vajadzīgo uzticamības līmeni. Ja centrālais darījumu partneris ir konstatējis, ka nepieciešama papildu marža, tas pieprasa papildu maržu nākamajā maržu pieprasījumā.

2. Centrālais darījumu partneris novērtē, kādi ir tā atpakaļejošo pārbaužu rezultātos konstatēto testēšanas izņēmumu

iemesli. Atkarībā no izņēmumu iemesla centrālais darījumu partneris nosaka, vai ir vajadzīga būtiskas izmaiņas maržas modeli vai modeļos, kas nodrošina tā izejas datus, un vai ir vajadzīga esošo parametru pārkalibrēšana.

3. Centrālais darījumu partneris novērtē, kādi ir tā stresa testu rezultātos konstatēto testēšanas izņēmumu iemesli. Pamatojoties uz izņēmumu iemesliem, centrālais darījumu partneris nosaka, vai ir vajadzīga būtiskas izmaiņas tā modeļos, to metodoloģijās vai tā likviditātes riska pārvaldības sistēmā vai arī ir nepieciešams pārkalibrēt esošos parametrus vai pieņēmumus.

4. Ja testēšanas rezultāti liecina par maržu, saistību neizpildes fonda vai citu finanšu resursu nepietiekamu segumu, centrālais darījumu partneris, izmantojot nākamo maržu pieprasījumu, palielina savu finanšu resursu kopējo segumu līdz pieņemamam līmenim. Ja testēšanas rezultāti liecina par nepietiekamiem likvīdajiem finanšu resursiem, centrālais darījumu partneris, cik ātri iespējams, palielina savus likvīdos finanšu resursus līdz pieņemamam līmenim.

5. Centrālais darījumu partneris, pārskatot savus modeļus, to metodoloģijas un likviditātes riska pārvaldības sistēmu, uzrauga testēšanas izņēmumu atkārtošanās biežumu, lai pienācīgi un bez liekas kavēšanās noteiktu un risinātu problēmas.

6. IEDAĻA

Reversie stresa testi

57. pants

Reversie stresa testi

1. Centrālais darījumu partneris veic reversos stresa testus, kas izstrādāti tā, lai noteiktu, kādos tirgus apstākļos tā maržas, saistību neizpildes fonds un citi finanšu resursi var izrādīties nepietiekams riska darījumu segums un kādos tirgus apstākļos tā finanšu resursi var būt nepietiekami. Veicot šādus testus, centrālais darījumu partneris modeļē ārkārtējus tirgus apstākļus, kuri pārsniedz tos, kas tiek uzskatīti par iespējamiem tirgus apstākļiem, lai palīdzētu noteikt savu modeļu, savas likviditātes riska pārvaldības sistēmas, savu finanšu resursu un savu likvīdo finanšu resursu robežas.

2. Centrālais darījumu partneris izstrādā tādus reversos stresa testus, kas ir pielāgoti to tirgu un līgumu specifiskajiem riskiem, kuriem tas sniedz tīrvērtes pakalpojumus.

3. Centrālais darījumu partneris izmanto 1. punktā aprakstītos apstākļus un savu reverso stresa testu rezultātus un analīzes datus, lai palīdzētu identificēt ārkārtējus, taču iespējamus scenārijus saskaņā ar VII nodaļu.

4. Centrālais darījumu partneris regulāri paziņo riska komitejai savu reverso stresa testu rezultātus un analīzes datus tādā veidā, ka netiek pārkāpti konfidencialitātes noteikumi, un konsultējas ar riska komiteju par to pārskatīšanu.

7. IEDAĻA

Saistību neizpildes gadījumā piemērojamās procedūras

58. pants

Saistību neizpildes gadījumā piemērojamo procedūru testēšana

1. Centrālais darījumu partneris testē un pārskata savas saistību neizpildes gadījumā piemērojamās procedūras, lai nodrošinātu, ka tās ir gan praktiskas, gan efektīvas. Saistību neizpildes gadījumā piemērojamo procedūru testēšanas ietvaros centrālais darījumu partneris izmanto arī situāciju simulācijas.
2. Pēc savu saistību neizpildes gadījumā piemērojamo procedūru testēšanas centrālais darījumu partneris nosaka visas neskaidrības un attiecīgi pielāgo savas procedūras, lai tās mazinātu.
3. Centrālais darījumu partneris, izmantojot situāciju simulācijas, pārlicinās, ka visi tūrvērtes dalībnieki, attiecīgā gadījumā arī klienti un citas iesaistītās personas, tostarp sadarbspējīgi centrālie darījumu partneri un visi saistīto pakalpojumu sniedzēji, ir pienācīgi informēti un zina, kādas procedūras ietilpst saistību neizpildes scenārijā.

8. IEDAĻA

Apstiprināšana un testēšanas biežums

59. pants

Biežums

1. Centrālais darījumu partneris vismaz reizi gadā veic savu modeļu un to metodoloģiju visaptverošu apstiprināšanu.
2. Centrālais darījumu partneris vismaz reizi gadā veic savas likviditātes riska pārvaldības sistēmas visaptverošu apstiprināšanu.
3. Centrālais darījumu partneris vismaz reizi gadā veic savu vērtēšanas modeļu pilnīgu apstiprināšanu.
4. Centrālais darījumu partneris vismaz reizi gadā pārskata 51. pantā noteiktās politikas atbilstību.
5. Centrālais darījumu partneris analizē un uzrauga savu modeļu darbības rezultātus un finanšu resursu segumu saistību neizpildes gadījumā, vismaz reizi dienā veicot maržu seguma atpakaļejošas pārbaudes un vismaz reizi dienā veicot stresa testu, kurā izmantoti standartizēti un iepriekš noteikti parametri un pieņēmumi.
6. Centrālais darījumu partneris analizē un uzrauga savu likviditātes riska pārvaldības sistēmu, vismaz reizi dienā veicot stresa testus attiecībā uz saviem likvidajiem finanšu resursiem.
7. Centrālais darījumu partneris vismaz reizi mēnesī veic testēšanas rezultātu detalizētu rūpīgu analīzi, lai nodrošinātu savu stresa testu scenāriju, modeļu un likviditātes riska pārvaldības sistēmas, izmantoto parametru un pieņēmumu pareizību.

Šādu analīzi saspringtos tirgus apstākļos veic biežāk, tostarp, ja finanšu instrumenti, kam tiek veikta tūrvērte, vai apkalpotie tirgi kļūst ļoti svārstīgi, kļūst mazāk likvidi vai ja būtiski palielinās tā tūrvērtes dalībnieku pozīciju lielums vai koncentrācija, vai ja paredzams, ka centrālajam darījumu partnerim radīsies saspringti tirgus apstākļi.

8. Jūtīguma analīzi veic vismaz reizi mēnesī, izmantojot jutīguma testu rezultātus. Šo analīzi vajadzētu veikt biežāk, ja tirgi ir netipiski svārstīgi vai mazāk likvidi vai ja būtiski palielinās tā tūrvērtes dalībnieku pozīciju lielums vai koncentrācija.

9. Centrālais darījumu partneris vismaz reizi gadā testē kompensēšanu starp finanšu instrumentiem un to, kā mainās korelācijas faktiski konstatētos un hipotētiskos smagos tirgus apstākļos.

10. Centrālā darījumu partnera piemērotos atskaitījumus testē vismaz reizi mēnesī.

11. Centrālais darījumu partneris vismaz reizi ceturksnī veic reversos stresa testus.

12. Centrālais darījumu partneris vismaz reizi ceturksnī testē un pārskata savas saistību neizpildes gadījumā piemērojamās procedūras un vismaz reizi gadā veic situāciju simulācijas saskaņā ar 61. pantu. Centrālais darījumu partneris veic situāciju simulācijas arī pēc jebkādam būtiskām izmaiņām tā saistību neizpildes gadījumā piemērojamajās procedūrās.

9. IEDAĻA

Testu veikšanai izmantotie laiki posmi

60. pants

Laiki posmi

1. Laiki posmi, ko izmanto stresa testiem, tiek noteikti atbilstīgi VII nodaļai un aptver hipotētiskus ārkārtējus, taču iespējamus tirgus apstākļus.

2. Atpakaļejošām pārbaudēm izmantotie vēsturiskie laiki posmi ietver datus vismaz par iepriekšējo gadu vai par laiki posmu, kādā centrālais darījumu partneris ir veicis tūrvērti, ja šis laiki posms ir īsāks par gadu.

10. IEDAĻA

Informācijas publiskošana

61. pants

Publiskojamā informācija

1. Centrālais darījumu partneris publisko informāciju par vispārīgiem principiem, kas ir tā modeļu un to metodoloģiju pamatā, par veikto testu veidiem, iekļaujot testu rezultātu vispārīgu kopsavilkumu, un par visiem veiktajiem korektīvajiem pasākumiem.

2. Centrālais darījumu partneris dara sabiedrībai pieejamu informāciju par savu saistību neizpildes gadījumā piemērojamo procedūru galvenajiem aspektiem, tostarp:

- a) par apstākļiem, kādos drīkst veikt pasākumus;
- b) par to, kas drīkst veikt šādus pasākumus;
- c) par atļauto pasākumu apmēru, tostarp gan attiecībā uz paša centrālā darījumu partnera, gan klientu pozīcijām, līdzekļiem un aktīviem;
- d) par mehānismiem, kas attiecas uz centrālā darījumu partnera saistībām pret saistības pildītājušajiem tīrvērtes dalībniekiem;

e) par mehānismiem, kas attiecas uz saistības nepildījušā tīrvērtes dalībnieka saistībām pret saviem klientiem.

62. pants

Stāšanās spēkā un piemērošana

Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

I pielikuma 2. iedaļas h) punktu attiecībā uz darījumiem ar atvasinātajiem instrumentiem, kā minēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1227/2011 ⁽¹⁾ 2. panta 4. punkta b) un d) apakšpunktā, piemēro, kad ir pagājuši trīs gadi no šīs regulas stāšanās spēkā.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē, 2012. gada 19. decembrī

Komisijas vārdā –
priekšsēdētājs
José Manuel BARROSO

⁽¹⁾ OV L 326, 8.12.2011., 1. lpp.

I PIELIKUMS

Finanšu instrumentiem, bankas garantijām un zeltam, ko uzskata par ļoti likvīdu nodrošinājumu, piemērojamie nosacījumi

1. IEDAĻA

Finanšu instrumenti

Piemērojot Regulas (ES) Nr. 648/2012 46. panta 1. punktu, ļoti likvīds nodrošinājums finanšu instrumentu veidā ir finanšu instrumenti, kas atbilst šīs regulas II pielikuma 1. punktā paredzētajiem nosacījumiem, vai pārvedami vērtspapīri un naudas tirgus instrumenti, kas atbilst visiem turpmāk minētajiem nosacījumiem:

- a) centrālais darījumu partneris var pierādīt kompetentajai iestādei, ka finanšu instrumentus ir emitējis emitents, kam ir zems kredītrisks, pamatojoties uz centrālā darījumu partnera veiktu atbilstīgu iekšēju novērtējumu. Veicot šādu novērtējumu, centrālais darījumu partneris izmanto definētu un objektīvu metodoloģiju, kas pilnībā nepaļaujas uz ārējiem atzinumiem un kurā ņemts vērā risks, kas saistīts ar emitenta galvenās uzņēmējdarbības vietas atrašanos konkrētā valstī;
- b) centrālais darījumu partneris var pierādīt kompetentajai iestādei, ka finanšu instrumentiem ir zems tirgus risks, pamatojoties uz centrālā darījumu partnera veiktu atbilstīgu iekšēju novērtējumu. Veicot šādu novērtējumu, centrālais darījumu partneris izmanto definētu un objektīvu metodoloģiju, kas pilnībā nepaļaujas uz ārējiem atzinumiem;
- c) tie ir denominēti vienā no šīm valūtām:
  - i) valūtā, par kuru centrālais darījumu partneris var pierādīt kompetentajām iestādēm, ka tas spēj pārvaldīt tās risku;
  - ii) valūtā, kurā centrālais darījumu partneris veic līgumu tīrvērti, –nodrošinājuma robežās, kurš ir vajadzīgs, lai segtu centrālā darījumu partnera riska darījumus šajā valūtā;
- d) tie ir brīvi pārvedami, un uz tiem neattiecas nekādi regulatīvi vai juridiski ierobežojumi vai trešo personu prasījumi, kas kavē likvidācijas veikšanu;
- e) tiem ir aktīvs tiešo pārdošanas vai atpirkuma līgumu tirgus, daudzveidīga pircēju un pārdevēju grupa, kuriem centrālajam darījumu partnerim (arī saspringtos apstākļos) ir uzticama piekļuve, ko tas var pierādīt;
- f) tiem ir uzticami cenu dati, kas tiek regulāri publicēti;
- g) tos nav emitējušas šādas struktūras:
  - i) tīrvērtes dalībnieks, kas sniedz nodrošinājumu, vai struktūra, kas pieder tai pašai grupai kā tīrvērtes dalībnieks, – izņemot segtās obligācijas un tikai tad, ja aktīvi, kas nodrošina attiecīgo obligāciju, ir atbilstoši nošķirti stabilā tiesiskajā regulējumā un atbilst šīs iedaļas prasībām;
  - ii) centrālais darījumu partneris vai struktūra, kas pieder tai pašai grupai kā centrālais darījumu partneris;
  - iii) struktūra, kuras uzņēmējdarbībā ietilpst centrālā darījumu partnera darbībai būtiski svarīgi pakalpojumi, ja vien šī struktūra nav kāda EEZ centrālā banka vai centrālā banka, kura emitē kādu valūtu, kurā centrālajam darījumu partnerim ir riska darījumi;
- h) tie nav nekā citādi pakļauti ievērojamam korelācijas riskam.

2. IEDAĻA

Bankas garantijas

1. Lai komercbankas garantiju, uz kuru attiecas ierobežojumi saskaņā ar vienošanos ar kompetento iestādi, varētu pieņemt kā nodrošinājumu atbilstīgi Regulas (ES) Nr. 648/2012 46. panta 1. punktam, tai jāatbilst šādiem nosacījumiem:

- a) tā ir izsniegta kā garantija kādam nefinanšu tīrvērtes dalībniekam;
- b) to ir izsniedzis emitents, par kuru centrālais darījumu partneris var pierādīt kompetentajai iestādei, ka tam ir zems kredītrisks, pamatojoties uz centrālā darījumu partnera veiktu iekšēju novērtējumu. Veicot šādu novērtējumu, centrālais darījumu partneris izmanto definētu un objektīvu metodoloģiju, kas pilnībā nepaļaujas uz ārējiem atzinumiem un kurā ņemts vērā risks, kas saistīts ar emitenta galvenās uzņēmējdarbības vietas atrašanos konkrētā valstī;

- c) tā ir denominēta vienā no šīm valūtām:
- i) valūtā, par kuru centrālais darījumu partneris var pierādīt kompetentajām iestādēm, ka tas spēj adekvāti pārvaldīt tās risku;
  - ii) valūtā, kurā centrālais darījumu partneris veic līgumu tīrvērti, –nodrošinājuma robežās, kurš ir vajadzīgs, lai segtu centrālā darījumu partnera riska darījumus šajā valūtā;
- d) tā ir neatsaucama un beznosacījumu, un emitents nevar atsaukties ne uz kādiem tiesību aktos vai līgumos paredzētiem izņēmumiem vai aizsardzību, lai iebilstu pret garantijas izmaksāšanu;
- e) pēc pieprasījuma to var nomaksāt saistības nepildījušā tīrvērtes dalībnieka finanšu instrumentu portfeļa likvidācijas laikā bez jebkādiem regulatīviem, juridiskiem vai operatīviem ierobežojumiem;
- f) to nav izsniegusi:
- i) struktūra, kas pieder tai pašai grupai kā nefinanšu tīrvērtes dalībnieks, uz kuru attiecas garantija;
  - ii) struktūra, kuras uzņēmējdarbībā ietilpst centrālā darījumu partnera darbībai būtiski svarīgi pakalpojumi, ja vien šī struktūra nav kāda EEZ centrālā banka vai centrālā banka, kura emitē kādu valūtu, kurā centrālajam darījumu partnerim ir riska darījumi;
- g) tā nav nekā citādi pakļauta ievērojamam korelācijas riskam;
- h) tā ir pienācīgi pamatots nodrošinājums, kas atbilst šādiem nosacījumiem:
- i) tas nav pakļauts korelācijas riskam, pamatojoties uz korelāciju ar galvotāja vai nefinanšu tīrvērtes dalībnieka kredītpēju, ja vien šis korelācijas risks nav ticis adekvāti samazināts ar atskaitījumiem no nodrošinājuma;
  - ii) centrālajam darījumu partnerim ir tūlītēja piekļuve tam, un tam ir noteikts bankrota attālinājums tīrvērtes dalībnieka un galvotāja vienlaicīgas saistību nepildīšanas gadījumā;
  - i) galvotāja piemērotību ir apstiprinājusi centrālā darījumu partnera valde pēc pilnīga novērtējuma par emitentu un par galvotāja tiesisko regulējumu, līgumattiecībām un darbības regulējumu, lai panāktu augsta līmeņa pārliecību par garantijas efektivitāti, un par to ir paziņots kompetentajai iestādei.
2. Lai centrālās bankas izsniegta bankas garantija tiktu atzīta kā nodrošinājums saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 648/2012 46. panta 1. punktu, tai jāatbilst šādiem nosacījumiem:
- a) to ir izsniegusi kāda EEZ centrālā banka vai centrālā banka, kura emitē kādu valūtu, kurā centrālajam darījumu partnerim ir riska darījumi;
- b) tā ir denominēta vienā no šīm valūtām:
- i) valūtā, par kuru centrālais darījumu partneris var pierādīt kompetentajām iestādēm, ka tas spēj adekvāti pārvaldīt tās risku;
  - ii) valūtā, kurā centrālais darījumu partneris veic tīrvērtes darījumus, – nodrošinājuma robežās, kurš ir vajadzīgs, lai segtu centrālā darījumu partnera pakļautību riskam šajā valūtā;
- c) tā ir neatsaucama un beznosacījumu, un centrālā bankā, kas to izsniegusi, nevar atsaukties ne uz kādiem tiesību aktos vai līgumos paredzētiem izņēmumiem vai aizsardzību, lai iebilstu pret garantijas izmaksu;
- d) to var nomaksāt saistības nepildījušā tīrvērtes dalībnieka finanšu instrumentu portfeļa likvidācijas laikā, un uz to neattiecas nekādi regulatīvi, juridiski vai operatīvi ierobežojumi vai trešo pušu prasījumi.

3. IEDAĻA

Zelts

Zelts, kas var tikt atzīts kā nodrošinājums saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 648/2012 46. panta 1. punktu, ir tīra zelta atzīta labas piegādes standarta stieņos un atbilst šādiem nosacījumiem:

- a) tas ir tiešā centrālā darījumu partnera turējumā;

- b) tas ir deponēts kādā EEZ centrālajā bankā vai centrālajā bankā, kas emitē valūtu, kurā centrālajam darījumu partnerim ir riska darījumi, kura veic atbilstošus pasākumus, lai aizsargātu tūrvērtes dalībnieku vai klientu īpašumtiesības uz zeltu, un nepieciešamības gadījumā nodrošina centrālajam darījumu partnerim tūlvērtju piekļuvi zeltam;
- c) tas ir deponēts atļauju saņēmušā kredītiestādē, kā definēts Direktīvā 2006/48/EK, kura veic atbilstošus pasākumus, lai aizsargātu tūrvērtes dalībnieku vai klientu īpašumtiesības uz zeltu, un nepieciešamības gadījumā nodrošina centrālajam darījumu partnerim tūlvērtju piekļuvi zeltam un par kuru centrālais darījumu partneris var pierādīt kompetentajai iestādei, ka tai ir zems kredītrisks, pamatojoties uz centrālā darījumu partnera veiktu iekšēju novērtējumu. Veicot šādu novērtējumu, centrālais darījumu partneris izmanto definētu un objektīvu metodoloģiju, kas pilnībā nepaļaujas uz ārējiem atzinumiem un kurā ņemts vērā risks, kas saistīts ar emitenta galvenās uzņēmējdarbības vietas atrašanos konkrētā valstī;
- d) tas ir deponēts trešās valsts kredītiestādē, uz kuru attiecas un kura ievēro prudenciālas uzraudzības noteikumus, ko kompetentās iestādes uzskata par vismaz tikpat stingriem kā noteikumus, kas paredzēti Direktīvā 2006/48/EK, kurai ir stabila grāmatvedības prakse, kontu turēšanas procedūras un iekšējā kontrole, kura veic atbilstošus pasākumus, lai aizsargātu tūrvērtes dalībnieku vai klientu īpašumtiesības uz zeltu, un nepieciešamības gadījumā nodrošina centrālajam darījumu partnerim tūlvērtju piekļuvi zeltam un par kuru centrālais darījumu partneris var pierādīt kompetentajai iestādei, ka tai ir zems kredītrisks, pamatojoties uz centrālā darījumu partnera veiktu iekšēju novērtējumu. Veicot šādu novērtējumu, centrālais darījumu partneris izmanto definētu un objektīvu metodoloģiju, kas pilnībā nepaļaujas uz ārējiem atzinumiem un kurā ņemts vērā risks, kas izriet no emitenta galvenās uzņēmējdarbības vietas atrašanās konkrētā valstī.
-

II PIELIKUMS

Ļoti likvidiem finanšu instrumentiem piemērojamie nosacījumi

1. Piemērojot Regulas (ES) Nr. 648/2012 47. panta 1. punktu, finanšu instrumentus var uzskatīt par finanšu instrumentiem ar augstu likviditātes pakāpi, minimālu kredītrisku un tirgus risku, ja tie atbilst visiem turpmāk minētajiem nosacījumiem:
  - a) tos emitējusi vai nepārprotami garantējusi:
    - i) valdība;
    - ii) kāda centrālā banka;
    - iii) daudzpusēja attīstības banka, kā norādīts Direktīvas 2006/48/EK VI pielikuma 1. daļas 4.2. iedaļā;
    - iv) Eiropas finanšu stabilitātes instruments vai attiecīgā gadījumā Eiropas stabilitātes mehānisms;
  - b) centrālais darījumu partneris var pierādīt, ka tiem ir zems kredītrisks un tirgus risks, pamatojoties uz centrālā darījumu partnera veiktu iekšēju novērtējumu. Veicot šādu novērtējumu, centrālais darījumu partneris izmanto definētu un objektīvu metodoloģiju, kas pilnībā nepaļaujas uz ārējiem atzinumiem un kurā ņemts vērā risks, kas saistīts ar emitenta galvenās uzņēmējdarbības vietas atrašanos konkrētā valstī;
  - c) centrālā darījumu partnera portfeļa finanšu instrumentu atlikušais vidējais laiks līdz termiņam nepārsniedz divus gadus;
  - d) tie ir denominēti vienā no šīm valūtām:
    - i) valūtā, par kuru centrālais darījumu partneris var pierādīt, ka tas spēj pārvaldīt tās riskus; vai
    - ii) valūtā, kurā centrālais darījumu partneris veic darījumu tīrvērti, – attiecīgajā valūtā saņemtā nodrošinājuma robežās;
  - e) tie ir brīvi pārvedami, un uz tiem neattiecas nekādi regulatīvi ierobežojumi vai trešo personu prasījumi, kas kavē likvidācijas veikšanu;
  - f) tiem ir aktīvs tiešo pārdošanas vai atpirkuma līgumu tirgus ar daudzveidīgu pircēju un pārdevēju grupu, kuriem centrālajam darījumu partnerim (arī saspringtos apstākļos) ir uzticama piekļuve;
  - g) par šiem instrumentiem tiek regulāri publicēti uzticami cenu dati.
2. Piemērojot Regulas (ES) Nr. 648/2012 47. panta 1. punktu, arī atvasināto instrumentu līgumus var uzskatīt par finanšu ieguldījumiem ar augstu likviditātes pakāpi, minimālu kredītrisku un tirgus risku, ja tie ir noslēgti šādos nolūkos:
  - a) ierobežot saistības nepildījušā tīrvērtes dalībnieka portfeļa riskus centrālā darījumu partnera saistību neizpildes pārvaldības procedūras ietvaros; vai
  - b) ierobežot valūtas risku, kas izriet no tā likviditātes pārvaldības sistēmas, kura izstrādāta saskaņā ar VIII nodaļu.

Ja atvasināto instrumentu līgumus izmanto šādos apstākļos, tad izmanto tikai tādus atvasināto instrumentu līgumus, par kuriem tiek regulāri publicēti uzticami cenu dati, un tikai tādā laikposmā, kas vajadzīgs, lai samazinātu kredītrisku un tirgus risku, kam ir pakļauts centrālais darījumu partneris.

Centrālā darījumu partnera politikā attiecībā uz atvasināto instrumentu līgumu izmantošanu apstiprina valde pēc apspriešanās ar risku komiteju.